

Delodajalci niso podpisali

Minister Igor Bavčar za vlado in Karmen Leban za sindikate sta ta terek podpisala dogovor o uresničevanju programov preoblikovanja prostocarnskih prodajaln na cestnih mejnih prehodih z državami članicami Evropske unije (objav-

ljamo na 3. strani). Dogovora pa ni podpisal Zmago Furlan, predsednik sekcije PCP pri združenju Gospodarske zbornice Slovenije.

Kot razlog je navedel nekorrektno poročanje medijev o vsebini pogajanj. Dodal je tudi, da

Dogovor sta podpisala le Igor Bavčar in Karmen Leban, predstavnik delodajalcev je, namesto da bi podpisal, protestiral zoper nekorektnost medijev.

po njegovi oceni dogovor delavcem ne daje nič novega.

Minister je izrazil zadovoljstvo, da se je s sindikatom dogovoril o reševanju presežnih delavcev PCP. Obžaloval pa je, da dogovora niso podpisali delodajalci, ki bodo prvi odgovorni za to, da bodo programi reševanja presežnih delavcev pripravljani pravočasno. Lebanova je dejala, da jo je nepodpis delodajalcev presenetil, saj so se o dogovoru pogajali in tudi vplivali na njegovo vsebino. Prepričana je, da je konkretnější od zakona in da vsebuje tudi večje ugodnosti za zaposlene. Meni, da so delodajalci s svojim obnašanjem pokazali, da je njihov interes le kapital in čim večji dobički, za položaj delavcev pa se ne zanimajo dovolj. Sindikat bo pri spoštovanju in uresničevanju dogovora vztrajal, če ne bo šlo zlepa, bo uporabil tudi različne oblike pritiska, poudarja Lebanova.

Dušan Semolič pa je to de-

nje delodajalcev primerjal z njihovim obnašanjem, ko je v državnem svetu vložil odločilni veto na zakon o preoblikovanju PCP. Takrat delodajalci veta niso podprli. Po Semoličevih besedah se delodajalci vedno na koga zgovarjajo. Pri tem jim pride prav tudi sindikat.

Če smo Furlanovo izjavo na razširjeni seji predsedstva SGiT prejšnji petek prav razumeli, so se delodajalci na tihem zavzemali za referendum, računajoč, da bi z njim zakon o preoblikovanju PCP padel. Direktorjem podjetij, ki imajo PCP, so nekateri očitali tudi podpiranje Nove stranke, ki zbira podpise za referendum in je več kot očitno računala, da ji jih bo sindikat pomagal zbrati 40.000.

Zaradi tega se ni treba čuditi, če bo na politični sceni nepomembna Nova stranka, razočarana nad Sindikatom gostinstva in turizma Slovenije iz sestave ZSSS, poskušala v njem tudi rovariti.

Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije o preoblikovanju PCP

Cilj sindikata zavarovati delovna mesta

Predsedstvo SGiT in koordinacijski odbor sindikata Kompas MTS sta prejšnji petek razpravljala o problemih zaradi preoblikovanja prostocarinskih prodajaln (PCP). Na pogovoru so sodelovali predstavniki uprav Term Maribor, Emone Obale, združenja za gostinstvo pri GZS in minister za evropske zadeve Igor Bavčar. Govorili so tudi o zbiranju podpisov za naknadni zakonodajni referendum o veljavnosti zakona o preoblikovanju PCP. Predstavniki sindikata so se dogovorili, da se bodo z ministrom še naprej pogajali, da bi podpisal zagotovila, po katerih bi prizadetim zaradi preoblikovanja PCP država nudila posebno denarno pomoč.

Kot je uvodoma povedala sekretarka SGiT **Karmen Leban**, je ta sindikat od vlade zahteval zlasti razumen rok za preoblikovanje PCP, to je konec decembra letos, in sredstva za nova delovna mesta, ki jih bo povzročilo preoblikovanje. Sindikat je to zahteval skladno s svojo družbeno vlogo, da bi zaščitil interese svojega članstva, v politične igre pa se ni vključeval.

Posledice bodo jasne čez šest mesecev

Zmago Furlan, predsednik sekcije za PCP pri združenju GZS in tudi direktor Emone Obale, je povedal, da je sekcija imela z ministrom več pogovorov, na katerih so izrazili željo, da bi PCP preoblikovali šele konec 2002. Dodal je tudi, da v njegovem podjetju že vlagajo v nove programe, ki naj bi nadomestili donosne PCP. Kako uspešne pa bodo preoblikovane prodajalne, pa po Furlanovih besedah še nihče ne ve niti more oceniti, jasno bo šele pol leta po preoblikovanju.

Alenka Iskra, predsednica uprave Term Maribor, je povedala, da so pred 1. junijem vse pripravili za preoblikovanje. Tudi v njenem podjetju so veliko investirali v druge programe, vendar investicije še niso zaključene. Pripravljajo tudi program reševanja presežnih delavcev, za odpravnine za nje bodo potrebovali 100 milijonov tolarjev. Na njihovem območju je brezposelnost nadpovprečno visoka, zato bodo presežni trgovci iz PCP zelo težko našli drugo delo. Pripravljene imajo kar tri možne variante, po najneugodnejši bo delo izgubilo kakšnih 30 delavcev. Vendar ne bo ostalo le pri tem, saj bodo oškodovana tudi podjetja, s katerimi poslovno sodelujejo. Vprašala je, ali bi njeno podjetje lahko dobilo denar za prehodno obdobje, ko bodo delavci čakali, da bodo znova delali. Predstavniki Term so že obiskali več ministrstev in ugotovili, da za presežne delavce ni nobenih posebnih sredstev.

Minister **Igor Bavčar** je uvodoma povedal, da se z vprašanji PCP ukvarja že štiri leta. Slovenija je že leta 1995 podpisala listino, da bo problem rešila najkasneje tri leta kasneje. Od takrat z reševanjem le odlašamo. Decembra lani so se stališča vlade in delodajalcev že zelo zblížala. Delodajalci so želeli še možnost prodaje v letni sezoni, da bi tako pridobili de-

nar za prestrukturiranje. Odločitev ustavnega sodišča jim je to tudi omogočila, saj bo zakon začel veljati šele 1. oktobra. Poleg tega so v podjetjih čas pred zaprtjem PCP znali izkoristiti za povečano prodajo zalog.

Podjetja morajo pripraviti programe

V podjetju Kompas MTS so mu povedali, da bodo glavino dejavnosti lahko obdržali tudi po uveljavitvi zakona. Minister je omenil tudi podatke o povprečnih plačah v PCP, ki so zlasti v Kompas MTS veliko nad povprečji dejavnosti in gospodarstva. Če bi v podjetjih, ki bodo preoblikovala PCP, imeli programe reševanja presežnih delavcev, bi jih država lahko sofinancirala, sedaj pa ni jasno niti to, koliko delavcev bo res izgubilo delo.

Bavčar je še opozoril, da bi morebitni referendum o veljavnosti zakona o preoblikovanju PCP turistično in drugo gospodarstvo zelo ogrozil, saj bi blokiral nadaljevanje in zaključek pogajanj za vstop v Evropsko unijo. Pobudnik referenduma Gorazd Drevenšek ni zagovornik PCP, tako Bavčar, ampak nasprotnik pridruženju Evropski uniji.

Karmen Leban je ministru odgovorila, da povprečne plače v gostinstvu in turizmu res znašajo 143.000 tolarjev, so torej nizke in sindikat jih želi povečati. V nekaterih delih tega sektorja so plače višje, ker podjetja plačujejo zaposlenim različne dodatke.

Razprava na razširjeni seji predsedstva SGiT je pokazala, da delodajalci in sindikat niso na isti valovni dolžini.

Sklepi razširjene seje predsedstva SGiT

1. Sindikat ne bo dopustil ukinitja delovnih mest zaradi preoblikovanja PCP, vlada in delodajalci so dolžni poskrbeti za odpiranje novih.

2. Sindikat vztraja, da nihče od zaposlenih v PCP ne sme izgubiti dela, vsem je treba omogočiti prekvalifikacije ali samozaposlitve.

3. Sindikat bo preveril rok 1. oktober, ki ga je v odločbo zapisalo ustavno sodišče, saj sam zahteva preoblikovanje konec decembra.

4. Vodstvo SGiT ne nasprotuje zbiranju podpisov za naknadni zakonodajni referendum.

5. Če vlada sporazuma ne bo podpisala, se bo SGiT vključil v zbiranje podpisov za referendum in k temu pozval tudi ZSSS.

Minister je še opozoril, da interesi lastnikov PCP niso nujno enaki kot interesi zaposlenih.

Zakon lastnikom ne zagotavlja več visokih dobičkov in vsega drugega, kar je privilegij uprav. Blokada zakona o preoblikovanju PCP položaja delavcev ne bo izboljšala. Tudi drugi trgovci bi se morali vprašati, zakaj so lastniki PCP v boljšem položaju. Vlada je z zakonom o preoblikovanju želela tudi izenačiti pogoje poslovanja trgovskih podjetij.

Zmago Furlan je na te besede dejal, da je lastnikom PCP jasno, da bo te prodajalne treba zapreti, vendar želijo, da se to odloži čim dlje.

ZSSS ne želi biti žogica med politiko in lastniki

Milan Utroša, izvršni sekretar v ZSSS, je povedal, da Svobodni sindikati podpirajo vstop v Evropsko unijo in pri tem ščitijo interese delavcev. Vlada je programe reševanja presežnih delavcev pripravljena sofinancirati, vendar jih ne more, ker jih lastniki niso pripravili. Temu, da bi bila žogica ZSSS med vlado in delodajalci, pa se bo izognil, saj ne želi biti v kolesju politike. Kar na zahteve sindikata obljublja vlada, bi bilo po Utroševih besedah dobro dati na papir in podpisati.

Lebanova je predlagala, naj vlada zagotovi, da bo za reševanje delovnih mest dala še dodatna sredstva.

Gregor Miklič, izvršni sekretar v ZSSS, je pojasnil, da je cilj sindikata le to, da ne bo nihče ostal brez dela. In to naj vlada tudi zagotovi. Tudi on je opozoril, da vlada lahko sofinancira le programe, ki so jih delodajalci dolžni pripraviti. Od vlade je sedaj, ko je v igri tudi referendum, mogoče dobiti kaj več, je še menil.

Bavčar je odgovoril, da delodajalci še niso nikogar odpustili in da verjetno sploh ne bodo odpuščali. Program pa bo vlada sofinancirala, minister je to obvezo pripravil tudi za podpisati. V vladi ocenjujejo, da bo lahko presežnih le kakšnih 300 delavcev.

Vlada Republike Slovenije, ki jo zastopa minister Igor Bavčar ter

Predstavniki Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije in drugih sindikatov, ki zastopajo interese delavcev v prostih carinskih prodajalnah in lahko naknadno pristopijo k temu dogovoru

sklepajo naslednji

DOGOVOR

o uresničevanju programov pri preoblikovanju prostih carinskih prodajaln na podlagi Zakona o preoblikovanju prostih carinskih prodajaln na cestnih mejnih prehodih z državami članicami Evropskih skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije, v mejne prodajalne in o posebnih ukrepih nadzora teh prodajaln.

I. Podpisniki se s tem dogovorom zavezujejo, da bodo storili vse, da se navedeni zakon izvede na način, ki zagotavlja, da v procesu preoblikovanja PCP zaposleni v tej dejavnosti ne ostanejo brez dela.

II. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve bo za reševanje vprašanj možnih preseženih delavcev uporabilo vse ukrepe aktivne politike zaposlovanja.

V največji meri se bodo ukrepi izvajali preko Skladov dela, ki bodo omogočali preventivne prekvalifikacije in dokvalifikacije, s čimer bo omogočena prezaposlitev pri istem delodajalcu ali pri drugih delodajalcih.

V letu 2001 se prispevek države pri vključitvi osebe v Sklad dela povečuje s sedanjih 350.000,00 SIT na 500.000,00 SIT. Dodatno pa bodo v letu 2001 Sklad dela vključeni tudi delavci, katerih delovna mesta bodo potencialno ogrožena. Pogoji za vključitev takšnega delavca je izdelan program podjetja.

Za izvajanje tega ukrepa bo v proračunu leta 2002 in 2003 zagotovljen ustrezen obseg sredstev.

III. Ministrstvo za gospodarstvo bo v okviru regionalnih kriterijev na razpisih za državne vzpodbude upoštevalo programe podjetij, ki jih bodo le ta pripravila v okviru preoblikovanja prostih carinskih prodajaln in se bodo lahko uporabili za investicije, s katerimi se odpirajo nove dejavnosti. V okviru regionalnih kriterijev v razpisih za državne spodbude obstoja poseben interes za investicije na obmejnem območju.

IV. Delodajalci bodo v ta namen in za uveljavitev zgoraj navedenih ukrepov pripravili ustrezne programe.

V. Služba Vlade Republike Slovenije za evropske zadeve bo, ob izraženi pripravljenosti Evropske komisije, v svojstvu nacionalnega koordinatorja tuje pomoči prednostno predlagala v sofinanciranje programe ukrepov s področja socialne in ekonomske kohezije, ki bodo dopolnjevali ukrepe Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstva za gospodarstvo na podlagi Zakona o preoblikovanju prostih carinskih prodajaln na cestnih mejnih prehodih z državami članicami Evropskih skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije, v mejne prodajalne in o posebnih ukrepih nadzora teh prodajaln.

Sindikati

Za Vlado RS

za Sindikat delavcev gostinstva in turizma

Igor Bavčar
g. Igor BAVČAR
minister

ga. Karmen LEBAN
sekretarka
Karmen Leban

lo sedaj najboljša delovna mesta v tej dejavnosti. Ljudje ne razumejo, da je treba zaradi Evropske unije PCP ukiniti, čeprav še ni jasno, kdaj bomo v njej. Minister Bavčar je dodal, da je zakon o preoblikovanju PCP lex specialis. Če bo padel, delavci ne bodo imeli nobene posebne zaščite. Če leta 1995 pri PCP ne bi popustili, bi bili sedaj na istem kot Hrvaška. Pri tem pa Slovenija ni pokleknila, je še zatrdil.

Dogovor je za delodajalce nepotreben

Predstavnika delodajalcev sta bila o tem, da bi z vlado podpisali poseben dogovor, nekoliko različnega mnenja. Iskra je bila nekako za podpis, Furlan pa je ljudi prepričeval, da PCP lahko ohrani le uspešen referendum.

Po ministrovem odhodu se je razvnela še razprava o tem, ali SGIT podpira zbiranje podpisov v podporo referendumu. Ker imajo člani drugih sindikatov, povezanih v ZSSS, o tem tudi odklonilna mnenja, je prevladalo mnenje, da se sindikati v podjetjih v to lahko vključijo.

Francšek Kavčič

PРАВNA SVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

Delovni invalid se bo lahko upokojil z 58 leti starosti

Vprašanje: Rodil sem se 11. 8. 1947 in sem neprekinjeno zaposlen od

2. 1. 1963. Od leta 1998 sem delovni invalid. Imam dva otroka. Žena je že upokojena. Kdaj se lahko upokojim?

Odgovor: Starostno se boste lahko upokojili na svoj 58. rojstni dan, to je 11. 8. 2005. Takrat boste imeli že 42,5 leta pokojninske dobe. Pred tem datumom bi se lahko upokojili le invalidsko, če bi se vaša invalidnost toliko poslabšala, da bi invalidska komisija na ZPIZ ugotovila popolno izgubo delovne zmožnosti.

Otroci vplivajo na zgodnejši datum upokojitve le pri tistih moških, ki nimajo 40 let pokojninske dobe in bi zato morali delati do 63. rojstnega dneva. Vi pa boste od leta 2003 že imeli "polno" pokojninsko dobo 40 let in se boste zato smeli upokojiti na svoj 58. rojstni dan.

Niste edini moški, ki je po letu 1992 moral delati dlje kot 40 let, da si je pridobil pravico do starostne pokojnine. Vsi, ki so se zaposlili pred 18. rojstnim dnevom, so morali delati dlje od "polne" pokojninske dobe, ker že od leta 1992 velja, da se moški starostno ne more upokojiti pred 58. rojstnim dnevom. Edini izjemi sta beneficirana delovna doba in invalidska upokojitve. Toda zaradi pokojninske reforme, ki se je začela leta 2000, ste vi na boljšem v zelo pomembni točki: zaradi prisilnega podaljšanja zavarovanja po 40. letu pokojninske dobe vas čaka precej višja odmera pokojnine! Ker imate čisto delovno dobo (brez dokupa vojaškega roka), vas namreč čaka visoka odmera pokojnine za 41., 42. in 43. leto čiste delovne dobe. Namesto 3,75 odstotka odmere vam za ti dve leti in pol zavarovanja pripada kar 6,7 odstotka odmere. Ker se bodo v naslednjih dveh desetletjih pokojnine realno zniževale, vam bo tako visoka odmera prišla zelo prav.

delavcev. Zaveda se tudi, da bo težje v obmejnih predelih, na primer na Jesenicah, kjer je brezposelnost že visoka. Nekaj denarja za ta namen bi lahko dobili tudi iz Evropske unije. Če denarja za reševanje presežnih delavcev PCP ne bo, bo kot minister pripravljen odstopiti. **Utroša** je na to dejal, da

bi ministrov pisno zagotovilo zadoščalo, da ZSSS ne bi šla v podpisovanje izjav v podporo referendumu.

Lojze Raško, sekretar območne organizacije ZSSS za Koroško, je menil, da je narobe to, da bo preoblikovanje PCP na mejnih prehodih odpravi-

Mednarodna konferenca o obratovalnem času prodajaln

Bodo trgovci razbijali izložbe?

Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) je ta ponedeljek organiziral mednarodno konferenco o posledicah liberalizacije obratovalnega časa prodajaln. Na njej so poleg domačinov sodelovali tudi predstavniki madžarskih in hrvaških sindikatov, kolegi iz Avstrije in Italije pa so se zaradi nujnih in neodločljivih obveznosti opravičili. Udeleženci so sprejeli skupno izjavo, s katero od vlad zahtevajo, naj ob nedeljah in praznikih trgovcem dovolijo prodajati le živila.

Sandi Bartol, sekretar SDTS, je uvodoma predstavil potek liberalizacije obratovalnega časa prodajaln v Sloveniji. SDTS je na pogajanjih z bivšim ministrom Marjanom Senjurjem lani spomladi dosegel, da je uveljavil napreden pravilnik o obratovalnem času prodajaln. Vendar so se na pravilnik posamezni delodajalci počvižgali in red v trgovinah krojili po svoje. Na podlagi tega pravilnika je 112 občin sprejelo odloke o dežurnih trgovinah. Posamezne delodajalce je po Bartolovih besedah najbolj motilo to, da je soglasje za dežurne trgovine lahko dajal tudi sindikat, ki je pri tem upošteval, koliko in kako pogosto delodajalci kršijo pravice delavcev. Pravilnik je prodajo v dežurnih trgovinah ob nedeljah omejeval na nujne življenjske potrebščine, zlasti na živila. Večina trgovcev je tudi ocenila, da ni razlogov za nedeljsko dežurstvo, saj z njim ne bi zaslužili več, le stroške bi si povečali.

Čeprav je drugače razmišljal in ravnal zlasti en delodajalec, je nova ministrica za gospodarstvo Tea Petrin marca letos objavila povsem nov pravilnik o obratovalnem času prodajaln. Pravilnik, nastal je brez posvetovanja s socialnimi partnerji, je uveljavil najbolj liberalen obratovalni čas v Evropi. Ministrica je z njim potepala socialno partnerstvo in tudi lokalno samoupravo. Upoštevala je le interese peščice delodajalcev, zaposlene in potrošnike pa je docela ignorirala.

Najbolj liberalen obratovalni čas v Evropi

Prav v tem času so mediji objavili izsledke mnenjskih raziskav, ki so pokazale, da zelo velika večina ljudi ne želi nakupovati ob nedeljah in da so se tej razvadi pripravljene tudi odpovedati. Raziskave so pokazale, da so si trgovci, ki so obratovanje ob nedeljah utemeljevali s spremenjenimi potrošniškimi navadami ljudi, to preprosto izmislili.

SDTS je dosegel, da je ekonomsko-socialni svet takoj obravnaval posledice uveljavitve novega pravilnika. Na njem je bilo dogovorjeno, da bo takoj začela delati tripartitna delovna skupina, ki naj bi na podlagi analize posledic pripravila nov ali zelo spremenjen pravilnik o obratovalnem času prodajaln. V tej skupini je SDTS že tri mesece blokiran, saj spremembe niso niti v interesu ministrstva niti de-

lodajalcev. Čeprav delodajalci uradno podpisajo sindikat, ki od njih zahteva, da ne smejo kršiti delovnopravne zakonodaje, se je število kršitev enormno povečalo. Očitno je, da želijo delodajalci pri obratovalnem času imeti povsem proste roke. Na roko jim gre tudi to, da skoraj vse nove delavce sprejemajo v delovno razmerje za določen čas. Delavke in delavci, ki ne vedo, ali jim bo delodajalec čez tri mesece obnovil pogodbo, so najraje tiho, saj bi sicer ogrozili sami sebe. V številnih podjetjih se delavke in delavci ne upajo niti včlaniti v sindikat.

Vodstvo mednarodne konference (od leve): Sandi Bartol, Franci Lavrač, Ana Knežević, Istvan Matrahazi.

Obratovalni čas prodajaln v Evropski uniji najpogosteje nastaja na podlagi socialno-partnerskih dogovorov. Večina držav je obratovalni čas vsaj na grobo regulirala.

Ker pri nas delodajalci skupaj z ministrstvom za gospodarstvo blokirajo pogajanja o obratovalnem času, bo SDTS po Bartolovih besedah prisiljen uporabiti druga pota za dosego ciljev. Začel je lobirati s tremi strankami, od katerih je ena že pripravljena v parlament vložiti tudi predlog zakona o obratovalnem času prodajaln. Poleg tega je sindikat dosegel, da sta se prebudili tržna in delovna inšpekcija. Odbor državnega zbora za gospo-

darstvo, sestel se je na zahtevo ene od strank, je inšpektorjem naložil pregled razmer po uveljavitvi novega pravilnika. Junija so bili v trgovinah sistematični nadzorni pregledi. Kot je Bartolu povedala namestnica glavnega inšpektorja za delo Jana Uran, nepopolni rezultati kažejo pomembno povečanje števila kršitev zakonodaje, še posebej dvojne evidence delovnega časa, delavcem pogosto ni omogočen dnevni, tedenski in letni počitek ... Žal je inšpektorjev veliko premalo in vsega ne morejo pregledati.

Za uro nedeljskega dela je 154 tolarjev dodatka

Delavke so se prisiljene na nedeljsko delo voziti tudi iz oddaljenih krajev in s svojimi prevoznimi sredstvi. Za uro nedeljskega dela pa prejmejo le 154 tolarjev dodatka. To delo jim nalagajo tisti, ki se ob nedeljah lahko sotočijo na Havajih.

Bartol je prepričan, da ima SDTS pri zahtevah za omejitev nedeljskega dela polno podporo članstva. Podporo ima tudi pri ZSSS. Če bo potrebno, bo SDTS zbral tudi podpise za referendum o obratovalnem času. Prepričan je, da bi 70 odstotkov volivcev glasovalo proti nedeljskemu delu v trgovinah. Sindikat je tudi močan, saj ima 40.000 članov. Tudi stavkovni sklad je že precej napolnjen in SDTS je sposoben organizirati tudi stavko.

Ana Knežević, predsednica sindikata hrvaških trgovcev, ki deluje v okviru Zveze samostojnih sindikatov Hrvaške, je povedala, da je položaj pri njih podoben kot v Sloveniji.

ji. Z vlado HDZ se sploh ni bilo mogoče pogajati, čeprav je sindikat pripravil predlog zakona, v katerega je povzel ureditev v Nemčiji in Avstriji. Sedaj o obratovalnem času odločajo občine, vendar jih več kot polovica ni sprejela nobenih aktov, med njimi je tudi Zagreb. V sindikatu ocenjujejo, da kakšnih 30.000 zaposlenih v trgovini več mesecev zapored ni prostih niti en dan v tednu. Nedeljskega dela in nadur jim delodajalci ne plačujejo in tako so posamezniki nabrali že 120 prostih dni, ki jih ne morejo izkoristiti. Konkurenca za prosta delovna mesta v trgovini pa je zaradi tega, ker lahko v njej dela vsakdo, strahotna. Delavci zato praviloma molčijo. Tudi na Hrvaškem je trgovin preveč, saj se vanjo usmerjajo vsi, ki ne uspejo drugje. Trgovina je na Hrvaškem dominantna dejavnost, zanjo je registriranih skoraj 100.000 podjetij s 150.000 zaposlenimi. Večina trgovcev zato ne posluje uspešno. Ker inšpekcije praktično ni čutiti, se kršitve pravic delavcev trgovcem splačajo. Ena od trgovk je javno izjavila, da je plačevanje kazni cenejše, kot da bi delavcem plačala vse, kar jim gre.

Kako omejiti nakupovanje pri sosedih

Račanova vlada pa je pripravila zakon, ki bi položaj delavcev lahko še poslabšal. Kriteriji za obratovanje ob nedeljah naj bi bili povezani z usmerjenostjo kraja v turizem. In ker se vsak kraj lahko razglasi za turističnega, bodo ob nedeljah odprte vse trgovine, opozarja Kneževićeva.

Kneževićeva meni, da se morajo sindikati sosednjih držav med seboj povezati, saj kupci hodijo radi nakupovat tudi k sosedom. Avstrijski sindikati so pred časom predlagali celo skupen boj proti potrošniškim migracijam. Hrvati pa so znani po tem, da zaradi visokih cen doma veliko kupujejo pri sosedih. Omenila je tudi,

Zahtevamo ustavitev liberalizacije obratovalnega časa

(Iz skupne izjave udeležencev konference)

Udeleženci problemske konference zahtevamo takojšnjo ustavitev procesa liberalizacije odpiralnega časa trgovin v Sloveniji in drugih državah. Vlade in parlamente pozivamo, naj na podlagi pogajanj s socialnimi partnerji z zakoni in drugimi predpisi omejijo nedeljsko in praznično delo pri prodaji nujnih življenjskih potrebščin in prepovedo prodajo neživilskih izdelkov ob nedeljah.

Ce tega ne bodo naredili, bomo sindikati držav udeleženk te konference in drugi, ki so že izrazili interes, začeli s pripravami na skupen protest v Sloveniji. O ravnanju vlad bomo obvestili Evropsko konfederacijo sindikatov, Mednarodno organizacijo dela (ILO), Evropsko sodišče za človekove pravice in evropskega komisarja za širitev Evropske unije.

da so hrvaški trgovci leta 1936 stavkali in razbijali tudi izložbe. Če nas bodo prisili, se sedaj razbijanje lahko ponovi, je opozorila.

Po besedah **Istvana Matrahazija**, predsednika sindikata madžarskih trgovcev, se delodajalci hitro učijo drug od drugega in zato so razmere v njegovi državi podobne kot v Sloveniji in na Hrvaškem.

Madžarske trgovine so ob nedeljah lahko odprte, le delavci ne smejo delati

Madžarska nima predpisa o obratovalnem času prodajaln, predpisala je le delovni čas. Prav zaradi tega, ker skoraj ni nobenih omejitev, so tuji na veliko kupovali in odpirali trgovine. Tako se je razširilo tudi delo ob nedeljah in 24-urno dežurstvo. Sindikat se je lahko uprl le delu ob praznikih, saj so ti po zakonu dela prosti dnevi. Ko se je sindikat s tem obrnil na sodišče, je to razsodilo, da so trgovine ob nedeljah lahko odprte, vendar delavci v njih ne smejo delati. Angleška trgovska firma Tesco je sindikatu predala celo podpise delavcev, da želijo delati za 1. maj. Predsednik madžarskega sindikata je prepričan, da tuje firme delajo pri njih tisto, kar jim doma ni omogočeno. Upa pa, da slaba praksa v kandidatkah ne bo poslabšala razmer v članicah Evropske unije.

Žal je madžarski parlament letos sprejel še nov zakon o delu, ki je položaj delavcev še poslabšal. Ustregel je le interesom delodajalcev, zanemaril pa delavce. Če sindikati ne bodo naredili ničesar, bo kmalu po vsej Evropi nastal kaos, kot je sedaj na Madžarskem, je opozoril Matrahazija.

Po besedah **Francija Lavrača**, predsednika SDTS, ima Italija dve vrsti predpisov o obratovalnem času trgovin. Državni predpisi določajo, da so trgovine na teden lahko odprte največ 56 ur. V tem okviru si trgovci sami izbirajo, kdaj bodo trgovine odprli in kdaj zaprli. Če delajo ob sobotah popoldne, imajo zato ob ponedeljkih zaprto. Regijski predpisi pa urejajo zlasti obratovalni čas v turističnih mestih. Trgovine so ob nedeljah odprte le na podlagi lokalnih predpisov.

Spremembe potrošniških navad povzročajo trgovci

Delavke v italijanskih trgovinah zaslužijo povprečno po 1.600.000 lir, na leto pa prejmejo 14 plač. Italijanska vlada je leta 1994 želela liberalizirati obratovalni čas prodajaln, vendar so volivci na referendumu njen predlog zavrnili.

Tudi v Avstriji so trgovine ob sobotah popoldne in ob nedeljah ves dan praviloma zaprte. Ko so se pred leti dogovorili, da bodo ob sobotah trgovine odprte do 17. ure (prej so bile odprte le do 14. ure), je bil velik revolt. Vsako delo pozno popoldne ali zvečer pa morajo trgovci plačati bistveno boljše kot redno delo. Red v Avstriji je pogojen tudi z ostrimi sankcijami. Trgovec, ki krši pravico 50 delavcev, mora plačati petdesetkratno zagroženo kazen, kar se mu seveda ne splača.

Trgovce napadajo kot v Ameriki

Ker so številne trgovine odprte po 24 ur, se vedno pogosteje dogajajo napadi na zaposlene. Pred dnevi je nekdo zahteval, naj mu dajo liter mleka zastonj. Ker ga ni dobil, se je vrnil s pištolo in streljal na blagajničarko. V trgovinah se ponoči zbirajo zlasti mladoletni delinkventi in narkomani.

Cigarete brez davka je mogoče naročiti kar na dom. Sosednja država zaradi neplačevanja davščin na cigarete letno izgublja kar 50 milijonov mark.

Ana Knežević je omenila tudi prizadevanja za poenotenje obratovalnega časa trgovin v Evropi, zaradi česar je bila leta 1994 sprejeta tudi posebna direktiva. Istega leta je Velika Britanija sprejela uredbo, ki je trgovcem dovolila, do so ob nedeljah odprli trgovine. Vendar tega ni dovolila nasploh, ampak le za trgovine, manjše od 200 m², največ za štiri ure in le za živila. Vendar so že zaposleni dobili pravico, da nedeljsko delo zavrnejo.

Avstrija je edina država, kjer ob nedeljah ni odprta nobena trgovina. Zaprte so tudi na Dunaju, letno ga obiščejo kar štirje milijoni turistov, ki jih zaprte trgovine očitno ne motijo.

V Nemčijo pa se je vrnila ameriška družba Volmarkt, ki je čez noč spremenila obratovalni čas.

Kneževićeva je menila, da morajo sindikati pritiskati na organe Evropske unije, da se zakonodaja, ki še ščiti delavce v trgovinah, ne bo poslabšala. Liberalizacijo v Evropski uniji je treba ustaviti, je poudarila.

Odeleženci konference so posebej ostro opozorili, da spremembe potrošniških navad povzročajo trgovci, ne zaradi kupcev, ampak kapitala. Družinsko nakupovanje ob nedeljah ne sme postati nova vrednota, čeprav jo vsiljuje največji trgovec. Trgovci ni mogoče primerjati z medicinskimi sestrami, ki so bolnim dolžne pomagati vsak dan in vsako uro. Vendar zdravniki in sestre vse, kar je mogoče, odložijo na ponedeljek. Zdravstvo je javna služba, trgovina pa profitabilna dejavnost.

Dobički trgovskih podjetij so se zelo povečali, delež plač v stroških pa se je zmanjšal. Uprave in lastniki bogatijo na račun poceni delovne sile, ki je vedno bolj izkoriščana.

Lavrač je še menil, da je oblast, namesto da bi kaznovala kršitelje prejšnjega pravilnika, tega spremenila, da jih ni treba več preganjati. SDTS je toliko močan, da si upa svoj boj tudi zaostri. Če pogajanja ne bodo dala sadov (nasprotnike posebej člani uprave Poslovnega sistema Mercator), bo sindikat pokazal in dokazal tudi svojo moč. Razmišljali bomo tudi o kravji kupčiji, da bi zaradi tega, ker vlada nasprotuje našim zahtevam za omejitev nedeljskega dela, podprli zbiranje podpisov za zakonodajni referendum v zaprtju PCP, je menil Lavrač. Po Bartolovih besedah pa bo SDTS v Ljubljani verjetno organiziral množični protest, na katerem bodo sodelovali tudi kolegi iz sindikatov sosednjih držav.

Franček Kavčič

Deset let obstoja Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

Dejaven član močne družine Svobodnih sindikatov

V Kazinski dvorani Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru je bila prejšnji teden slovesnost ob deseti obletnici ustanovitve Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije. V najlepši in najbolj reprezentančni dvorani v mestu so se poleg zaupnikov in funkcionarjev Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva iz vse Slovenije zbrali tudi mariborski župan **Boris Sovič**, izvršni sekretar ZSSS **Milan Ūtroša**, sekretarka območne organizacije ZSSS v Podravju **Vekoslava Krašovec**, bivši in prvi sekretar območne organizacije ZSSS v Podravju **Franc Štelcer**, direktor Zdravstvenega doma Maribor **Anton Židanik** in drugi gosti.

Zbrane je najprej nagovoril predsednik Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije **Erih Šerbec**. Spomnil je na ustanovno konferenco sindikata, ki je pred desetimi leti potekala na dan, ko se je začela agresija Jugoslovanske ljudske armade na Slovenijo. Zaradi tega nekateri delegati niti niso mogli pripotovati v Maribor in so sklepe ustanovne konference potrdili pisno. Poudaril je, da je Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije zrasel iz prepričanja, da mora med delavci vseh poklicev znotraj sindikalnega gibanja vladati solidarnost. Zato so se tudi zdravstveni delavci, združeni v tem sindikatu, odločili, da bodo delovali znotraj Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ter delili usodo skupaj z drugimi delavci v Sloveniji.

Sindikat, ki se tepe

Šerbec je spomnil, da so zdravstveni delavci v Mariboru med prvimi začeli pripravljati kolektivne pogodbe. Izrazil je zadovoljstvo, da je sedež Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije v štajerski metropoli, kar dokazuje, da znotraj ZSSS koncept skladnega razvoja države in policentrizma ni samo mrtva črka na papirju.

Šerbec je poudaril, da je sindikat, ki ga vodi od ustanovitve, veliko prispeval k boljšemu ekonomskemu položaju delavcev in k spoštovanju njihovih pravic. "Naš moto je, da mora Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva aktivno sodelovati pri pripravljani zdravstvene zakonodaje in urejanju ekonomskih odnosov na področju zdravstva. Pri tem pa imamo vedno pred očmi pravice in interese naših članov, za katere se borimo."

Kakor je dejal Šerbec, je sindikat v minulih letih veliko storil tudi za sindikalno izobraževanje in usposabljanje svojih zaupnikov, redno pa organizira tudi srečanja in športne igre članov.

"Kaj bi bilo, če delavci v zdravstvu ne bi bili organizirani v sindikat?" se je vprašal Šerbec. "Zagotovo bi bil ekonomski položaj zaposlenih v zdravstvu znatno slabši, saj postaja vlada vsak dan bolj arogantna. Nenehno pritiska na zmanjševanje delavskih pravic. Mnogi podjetniki in njihova združenja pa razmišljajo zgolj o profitu, ekonomski in socialni položaj delavcev sta jim malo mar. Če se za interese delavcev ne bi boril sindikat, bi bil njihov ekonomski položaj veliko slabši."

Erih Šerbec je vsem zbranim sindikalnim zaupnikom in funkcionarjem čestital za desetletno uspešno delo.

Dragocen prispevek k socialnemu partnerstvu

Mariborski župan **Boris Sovič** je opozoril, da so bili tranzicijski časi še posebej boleči za delavce v Mariboru. Sindikati so po njegovih be-

V Kazinski dvorani SNG Maribor so se zbrali sindikalni zaupniki iz vse Slovenije

Erih Šerbec:
Naš sindikat je veliko storil za boljši ekonomski položaj delavcev v zdravstvu.

Sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva se je za zvestobo Mariboru zahvalil tudi župan Boris Sovič.

Šerbec je spomnil tudi na belo knjigo pokojninskega in invalidskega zavarovanja. "Če se ZSSS ne bi vključila v strokovno razpravo o novem pokojninskem in invalidskem zavarovanju, bi bile rešitve za delavce mnogo manj ugodne. Tako pa so sindikati s strokovnim delom v povezavi s pritiski in demonstracijami pred parlamentom vendarle dosegli razumne rešitve."

Šerbec je poudaril, da se Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva skupaj z drugimi sindikati v okviru ZSSS tudi v sedanjem času vsak dan "tepe" za pravice delavcev. "S svojo dejavnostjo si prizadevamo za ekonomsko in socialno varnost naših članov, za urejeno zdravstvo ter za to, da bi vsak delavec pri nas lahko živel kulturno, dostojno in človeka vredno življenje."

sedah veliko prispevali k boljšemu položaju vseh delavcev, saj se niso zavzemali samo za svoje članstvo, temveč za vse zaposlene. Tako so veliko prispevali k uveljavitvi socialnega partnerstva v mestu in državi.

Sovič je spomnil tudi, da so Mariborčani veliko zdravstvenih objektov zgradili s samopriskevki.

Mariborski župan je zaupnikom in funkcionarjem Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije zaželel obilo uspehov pri delu. Zahvalil je tudi, da se jim v boju za legitimne pravice delavcev ne bi bilo treba zatekati k radikalnim metodam. Sindikatu zdravstva in socialnega skrbstva se je Sovič zahvalil tudi za zvestobo Mariboru.

Močan steber znotraj ZSSS

Milan Utroša je v pozdravnem govoru dejal, da je sindikat močan steber ZSSS. Opozoril je, da člani sindikata niso bili pripravljene izstopiti iz ZSSS. S svojo odločitvijo so pomembno prispevali k enotnosti sindikalnega gibanja v Sloveniji, poleg tega pa so obogatili tudi ZSSS, ki sindikat delavcev v zdravstvu potrebuje. Utroša se je vsem članom sindikata zahvalil za zvestobo ZSSS in poudaril, da je Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva v minulih desetih letih dal močan pečat delovanju celotne ZSSS. Ta sindikat zvezo tudi potrebuje. "S svojo dejavnostjo v ZSSS imate možnost vplivati na politiko in stališča celotne ZSSS, saj ste enakopraven in dejaven član močne družine, ki ima najbolj pomembno vlogo pri pogajanjih s socialnimi partnerji na ravni države," je dejal Utroša. "Glas vašega sindikata se je slišal tudi v državnem svetu, saj je bil v prejšnjem mandatu njegov član vaš predsednik Erih Šerbec. Če vaš sindikat ne bi bil v ZSSS, tudi vaš predstavnik ne bi dobil dovolj glasov za izvolitev v državni svet. Vaš sindikat je imel tudi predstavnika v skupščini Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, kar je tudi posledica vaše dejavnosti znotraj zveze. To samo dokazuje, da je lahko vsak sindikat kot član velike družine uspešnejši pri uveljavljanju svojih interesov in zahtev, kot če bi bil sam."

Po Utroševih besedah so se sindikati v mi-

Milan Utroša:
Gospodarska zbornica Slovenije za sindikate ni ustrezen socialni partner, ker je članstvo v njej in plačevanje članarine po zakonu obvezno.

Franci Štelcer:
Zdravstveni delavci so pokazali socialni čut in občutek za solidarnost.

politiko zbornice ne strinjajo. V sindikatih pa mora vodstvo spoštovati interese in zahteve delavcev, saj bi takoj ostalo brez članstva in članarine, če tem zahtevam ne bi sledilo."

Utroša je izrazil bojazen, da bodo morali sindikati uporabiti skrajne metode sindikalnega boja, če bodo predstavniki delodajalcev še naprej tako arogantno reagirali na sindikalne pobude in predloge. Danes je vaš sindikat član trdne Zveze svobodnih sindikatov Slovenije," je dejal Utroša. "V minulih letih smo se v tej zvezi

Nagrade in priznanja najzaslužnejšim

Erih Šerbec je pred zaključkom slavnostne seje podelil priznanja in nagrade Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva. Prejeli so jih **Lizika Zadravec** iz Splošne bolnišnice Murska Sobota, **Slavica Sorsak** iz Splošne bolnišnice Maribor, **Alojzija Karčovnik** iz Doma upokojencev Maribor, **Jožica Cvetko** iz Zdravstvenega doma Lenart, **Lizika Mlinarič** iz Splošne bolnišnice Maribor, **Franci Štelcer** in **Vekoslava Krašovec** iz območne organizacije ZSSS za Podravje in direktor Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca v Mariboru **Anton Židanik**. Priznanje so podelili tudi predsedniku Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije **Erihu Šerbcu**.

V imenu nagrajencev se je **Franci Štelcer** zdravstvenim delavcem, ki so ustanovili Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva, zahvalil, da so čutili s svojim okoljem in ohranili solidarnost z delavci v drugih panogah. S tem so pokazali socialni čut, ki je pri zdravstvenih delavcih še posebej pomemben. Po drugi strani pa so ugotovili tudi območne organizacije ZSSS in zvezo v celoti.

Mladinski pevski zbor Carmina Slovenica, vodi ga **Karmina Šilec**, je udeležence slovesnosti navdušil z venčkom belokranjskih pesmi in s pesmimi iz svetovne glasbene zakladnice.

Po slovesnosti je bilo še družabno srečanje v avli Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru.

Tomaž Kšela

Dobitniki priznanj in nagrad ob 10. obletnici ustanovitve Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije

nulem desetletju veliko naučili in so danes pripravljene in usposobljene za socialni dialog. Žal pa vse naše delodajalske organizacije še niso organizirane po kriterijih, ki veljajo v Evropski uniji. Zato tudi niso za sindikate primeren socialni partner. Članstvo v Gospodarski zbornici Slovenije je za podjetja po zakonu obvezno, člani zbornice pa morajo po zakonu obvezno plačevati tudi članarino. To ni v skladu z evropsko prakso.

"Od tod izvira tudi aroganca, s katero se gospodarska zbornica odziva na predloge sindikatov v razpravi o novem zakonu o delovnih razmerjih," je poudaril Utroša. "Vodstvo zbornice nima nobene odgovornosti do svojega članstva, saj morajo člani plačevati članarino, četudi se s

ukvarjali tudi z reševanjem notranjih problemov in vprašanj, vendar pa jih ni bilo nikoli čutiti v našem delovanju navzven. Zdaj smo pred tem, da uredimo tudi vsa notranja odprta vprašanja tako, da se bodo v naši zvezi dobro počutili vsi panožni sindikati, in kar je najbolj pomembno, tudi vsi njihovi člani."

Utroša je zaupnike, funkcionarje in člane Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva pozval, naj ostanejo aktivni člani velike družine ZSSS. Hkrati jim je čestital tudi za jubilej in za vse, kar so dosegli v minulih desetih letih.

Na slovesnosti je zapel uveljavljeni mladinski pevski zbor Carmina Slovenica.

Boljši hiter konec kot počasno umiranje

Delavke in delavci Almiri so se, naveličani desetletne agonije podjetja, odločili za stečaj ali likvidacijo

Večina zaposlenih v Almiri d. d. se je sredi junija na zborih delavcev izrekla za uvedbo stečaja ali likvidacije podjetja, dan kasneje pa je v anketi sindikata 160 od 280 delavk in delavcev to odločitev potrdilo tudi s podpisom. Ker uprava ni mogla zagotoviti dotoka svežega kapitala za izvedbo reorganizacije Almiri, se je potem tudi nadzorni svet odločil za stečaj, ki so ga predlagali delavci. Uprava je 26. junija poslala sodišču predlog za uvedbo stečaja. Od načrtovane reorganizacije in ohranitve blagovne znamke ter kakih 60 delovnih mest hudo opešane podjetja tako ni ostalo nič.

Januarja letos je nadzorni svet Almiri na mesto direktorja imenoval Sretena Ostojića, z nalogo, da ugotovi, ali je mogoče rešiti vsaj kak del hitro propadajočega podjetja. V Almiri so namreč že vrsto let delali predvsem dodelavne posle, ki pa so skupaj z zelo omejeno lastno proizvodnjo, prinašali več kot 10 milijonov tolarjev izgube mesečno. Lansko leto je podjetje zaključilo z 207 milijoni izgube. Novi direktor je hitro ugotovil, da je prisilna poravnava iz leta 1999 le deloma (finančno) uspela in da je podjetje potrebno temeljite prenove in skrečnega obsega.

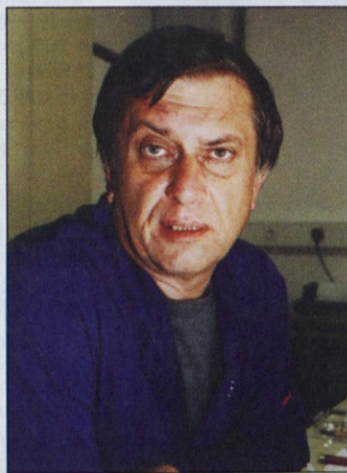
“Možnosti Almiri so samo bolj ali manj slabe,” nam je dejal aprila. “Najmanj slaba, a še vedno z visokim tveganjem glede uspeha, je temeljita reorganizacija z bistveno manj zaposlenimi.”

Reorganizacija podjetja je aprila pomenila poskusiti oddati delovne in stroje v najem sedanjemu nemškemu partnerju Rabeju, za katerega naj bi delalo še 50 delavk, in ohraniti blagovno znamko Almiri za ustanovitvijo novega podjetja, v katerem bi lahko glede na obseg proizvodnje lahko delalo največ 35 delavk in delavcev. Za zagon novega podjetja bi potrebovali tudi svež kapital. Novi podjetji naj bi polno živeli v začetku prihodnjega leta.

Stvari pa so se začele odvijati drugače. Rabe je pripravljen preskrbeti delo (lon-posle) za samo 24 šivilj. Večji posamični lastniki, to so država z 18,16 odstotka kapitala Almiri, Kapitalski sklad s 14,5 odstotka, Zavarovalnica Triglav z nekaj več kot 6 odstotki, Infond Zlat s 4,16 odstotka kapitala itd. pa so načel-

no sicer podprli predlagano novo prisilno poravnavo v Almiri, niso pa bili pripravljeni dati Almiri svežega kapitala. Premislil pa se je tudi sindikat podjetja, ki je bil aprila po besedah njegovega predsednika Franca Žilija za direktorjev predlog prenove podjetja, češ v stečaj gremo lahko kadar koli, tako pa bodo vsaj plače do konca leta za vse zaposlene. V prejšnjem mesecu pa sindikat v nadaljevanju agonije Almiri ni videl več nobenega smisla in se je zavzel za stečaj ali likvidacijo, da bi zaposlenim zagotovil vsaj kolikor toliko dobre možnosti za poravnavo njihovih terjatev do podjetja in izplačilo odpravnin.

Zato se je nadzorni svet Almiri 22. junija odločil za stečajni postopek. Zakaj so se delavci tako odločili, smo se pogovarjali z nekaterimi med njimi in z vodstvom sindikata, predsednikom Francem Žilijem.

Brane Cerar: odločitev na zborih delavcev je bila preuranjena, saj kljub razglasitvi stečaja noben partner ni prekinil sodelovanja.

hom in sindikalnimi zaupniki Ivanom Logar, Marjeto Čop, Borisom Marijanom in Dušo Kranjčič.

“Projekt reorganizacije v del podjetja, kjer naj bi 24 delavk delalo slabo plačane dodelavne posle za nemškega partnerja Rabeja, in na Almiro Look, v kateri naj bi delo dobilo 38 delavk, nas ni zadovoljil,” je povedal Franc Žilih. “Rabe naj bi prostor in opremo dobil v najem, bi za zmanjšano najemnino pa bi za Almiro Look kupil tri moderne pletilne stro-

Franc Žilih: Vrednost premoženja podjetja, iz katere bi se črpala sredstva za naše terjatve in odpravnine, se vztrajno manjša, prihodnosti v reorganizaciji pa ni videti.

je. Še vedno pa ni jasno, kdo bi bil lastnik Almiri Look in kdo bi v njej dobil delo. Delavci smo se odločili kot lastniki podjetja in smo pravzaprav samo prehiteli upravo za pol leta. V anketi, ki smo jo izvedli dan po zborih delavcev, se je stečaj podprlo 160 zaposlenih, od tega samo v šivalnici 120 od 150 zaposlenih.”

Sindikat v Almiri se zadnjih devet let, so povedali sindikalni zaupniki, ne ukvarja z ničimer drugim kot z vprašanjem, kdaj bodo plače in ali bo regres. Delavci delajo pridno, kljub temu pa so regres dobivali v izdelkih Almiri, prav tako odpravnine delavci, ki so v minulih letih odhajali. Podjetje jim je še za lanske regres dolžno štiri milijone tolarjev (v puloverjih, kajpak).

V sindikatu so tudi sklenili, da bodo dokončali že sklenjene posle, kar bo trajalo do septembra, čeprav je vprašljivo, ali bodo lahko izkoristili pripadajoči dopust.

V sindikatu Almiri so bili proti načrtovani še eni prisilni poravnavi zato, ker so eno doživeli leta 1999 in v kateri so se odrekli lepim vsotam, od 600.000 do 1,4 milijona tolarjev v prid finančne konsolidacije podjetja. Poleg tega, pravijo, podjetje ni poravnalo obveznosti niti iz te prisilne poravnave, pa bi že hotelo imeti novo?

“Takrat sem v podjetju pustila okoli 12.500 mark in dejala sem si,

da sem s tem prispevala k ohranitvi delovnega mesta,” nam je prizadeto pripovedovala Duša Kranjčič. “Vendar ta korak ni bil uspešen in ne mislim ga več ponoviti. Tako meni tudi večina zaposlenih delavk in delavcev.”

V sindikatu trdijo, da je uprava v zadnjem času spreminjala podatke o poslovanju podjetja, zlasti pa tiste o njegovem premoženju. Medtem ko je do prejšnjega meseca veljalo, da iz stečajne mase zaposleni ne morejo pričakovati poplačil, se zdaj govori, da je premoženje Almiri večje od njenih dolgov. Sindikat moti tudi, da bi bilo delo v Almiri Look zelo sezonskega značaja, saj bi podjetje delalo kvečjemu 8 mesecev na leto. Zelo pa jih moti, da bi po najnovjši verziji delo imelo samo kakih 60 ljudi.

“Če bi bilo z reorganizacijo zagotovljeno delo za kakih 150 delavk in delavcev, bi jo sindikat podprl,” je prepričan Franc Žilih.

Vse te tegobe so načele moralo zaposlenih in zato je bilo vzdušje v zadnjih tednih precej napeto. Po odločitvi za stečaj je vsaj sindikalistom padlo breme s pleč. Čeprav ne tudi kamen s srca. Zlasti starejšim delavkam se orosijo oči, ko pripovedujejo, koliko let so pustile v Almiri, ki jo imajo tako rekoč za svojo tovarno. Zdjaj pa je ne bo več, zanje pa tudi drugega dela po vsej verjetnosti ne.

“Ni mi vseeno in zelo žal mi je, da je do tega prišlo,” nam je dejala ena izmed njih, s katerimi smo se pogovarjali, a niso hotele biti imenovane v časopisu. “Zdjaj bom čepela doma, gledala skozi okno in od dolgega časa vrtala po nosu. Otroci so odrasli in so odšli, mož je v službi, zase pa vem, da drugega dela zaradi starosti ne bom dobila. Podobno mislijo tudi kolegice. Toda vse smo glasovale za stečaj.”

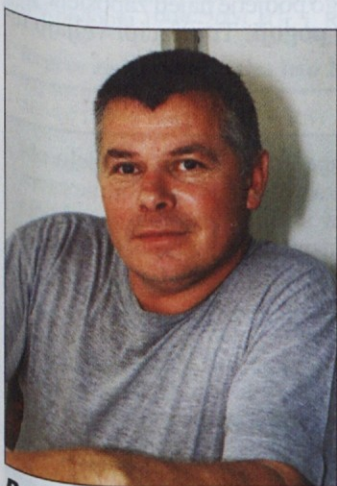

Duša Kranjčič: V prisilni poravnavi leta 1999 sem podjetju pustila okoli 12.500 mark in dejala sem si, da sem s tem pomagala ohraniti delovno mesto. Pa se ni obneslo in tega ne mislim ponoviti.

Ivana Logar: Mi smo samo prehiteli upravo, ki je namevala Almiro zapeljati v stečaj čez pol leta. Vprašujem se, na čigav račun bi takrat izpeljala ta ukrep. In koliko bi delavke in delavci imeli od predvidenih novih podjetij.

Sindikatu in delavcem je svetoval Igor Pišek, pravnik na ZSSS. Obrazložil jim je, zakaj je od vseh ponujenih možnosti stečaj zanje najbolj ustrezna rešitev. Almirino premoženje se vztrajno znižuje zaradi visokih tekočih izgub, programa za njihovo zmanjšanje pa uprava nima. Prisilna poravnava pomeni globok rez v terjatve upnikov, toda veliki upniki imajo, drugače kot zaposleni, svoje terjatve zavarovane s hipoteko. Plače zaposlenim v prihodnjih mesecih sploh niso zagotovljene. Če bi podjetje šlo v stečaj takoj in bi se premoženje prodalo za dobro ceno, bi iz prodaje bili poplačani upniki in celo lastnikom bi po Piškovem prepričanju kaj ostalo.

Boris Marijan: Sindikat se v zadnjih letih ni mogel ukvarjati z ničimer drugim kot z vprašanjem, kdaj bodo plače in ali bo regres. Regres in odpravnine, komur so pripadle, smo dobivali v naših izdelkih. Predstavljajte si, da za regres leto za letom dobite po pet ali celo več puloverjev! Zato nam je takšnega stanja dovolj.

Seveda vsi v podjetju niso podprli stečaja; med njimi je tudi predsednik sveta delavcev Brane Cerar, ki je moral odločitev zaposlenih, izrečeno na zborih delavcev, spoštovati po funkciji, in jo tudi zagovarjati na seji nadzornega sveta, katerega član je.

“Odločitev delavcev se mi zdi preuranjena, saj je kar nekaj možnosti za nadaljevanje dela za več kot 60 ljudi,” nam je pripovedoval. “Nemški partner Rabe čaka samo še na pristanek Almiro, da prevzame in zaposli 24 delavk. Podjetje Almira Look pa je kadrovsko (ne še z imeni), tehnološko, prostorsko in komercialno definirano. Ob teh dveh podjetjih bi deloval še računovodski servis in ekipa za vzdrževanje. V zadnjem času pa je tudi firma Falke iz Nemčije, za katero tudi delamo dodelavne posle, pokazala zanimanje širše sodelovanje. Nemci bi prenesli k nam tudi pletenje finih puloverjev iz Italije, ta-

Marjeta Čop: Sindikat in svet delavcev sta sklenila, da bomo do začetka stečajnega postopka delali normalno in opravili svoje proizvodne obveznosti.

ko da bi jih v prostorih Almiro njene delavke pletle in šivale. Po podatkih, ki jih imam od direktorja, naj bi bilo v vseh teh novih podjetjih pod streho Almiro v prihodnje zaposlenih skupaj 100 delavk in delavcev.

V prid nadaljevanju poslovanja Almiro govori tudi podatek, da potem, ko je uprava poslovnim partnerjem sporočila odločitev o stečaju, ni niti ena firma potegnila dela iz Almiro. Celotna Falke ga povečuje. Bile so torej realne možnosti, da bi ljudi zaposlili.”

V sindikatu pa na to odgovarjajo, da so doslej videli samo en pisan predlog za nadaljnje sodelovanje, Rabejevega za zaposlitev 24 delavk. In to za 10 pfenigov na uro, medtem ko po sindikalnih podatkih zdaj delajo v Almiri lon posle za 25 pfenigov.

B. R.

Sindikalna lista

Julij 2001

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.156,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.077,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrina

(od 3. 4. 2001 dalje)	52,83	52,83
(od 18. 4. 2001 dalje)	55,23	55,23
(od 3. 5. 2001 dalje)	56,97	56,97
(od 15. 5. 2001 dalje)	58,44	58,44
(od 12. 6. 2001 dalje)	55,41	55,41
(od 27. 6. 2001 dalje)	53,67	53,67
(od 1. 7. 2001 dalje)**	51,72	51,72

3. Ločeno življenje*

82.467,00	60.671,00
-----------	-----------

4. Prenosiščice – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2001)

– po SKPGD (na delovni dan)	602,00	602,00
-----------------------------	--------	--------

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	60.518,00	51.005,00
– za 20 let	90.777,00	76.507,00
– za 30 let	121.036,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi

412.334,00	620.061,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodnejše	oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodnejše

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	123.700,00	102.009,00
– ob smrti v ožji družini	61.850,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2001)

84.418,00	84.418,00
-----------	-----------

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2001)

44.367,00	44.367,00
-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– najmanj	117.298,00	117.298,00
– ali največ	144.681,00	

(70 % povprečne slovenske plače)

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

** Po zakonu o spremembah zakona o višini povračil stroškov ... (Uradni list RS št. 48/2001) in uredbi Vlade RS (Uradni list št. 50/2001). Če so povračila višja od določenih v zakonu in uredbi, se nanje plačajo davki in prispevki.

Delodajalci so dolžni zagotavljati pogoje za delo sindikatov

V Večeru je 23. junija izšel članek z naslovom Bodo SKEI, sindikat družbe Tam, nasilno izselili? V njem med drugim piše, da se je med Dragom Gajzerjem, ki je med drugim predsednik SKEI na lokaciji Tama, in Majdo Šantl, članico uprave Slovenske razvojne družbe, vnel spor. Ta naj bi izhajal iz tega, da članica uprave in verjetno še kdo misli, da se mora SKEI v novi Tovarni avtomobilov Maribor organizirati na novo. Gajzer pa očitno misli, da je organizacija, ki jo vodi, ustrezen reprezentant delavcev na Tamovi lokaciji. Sporno naj bi bilo tudi plačevanje najemnine za poslovne prostore, ki jih uporablja SKEI. Slovenska razvojna družba jo zaračunava, SKEI pa račune zavrača. Ker je tematika zanimiva tudi za naše bralce, objavljamo, kaj o njej menita dva funkcionarja SKEI iz Metalne.

Mednarodna organizacija dela (MOD oz. ILO) je že zdavnaj ugotovila, da morajo imeti sindikati zagotovljene pogoje dela, da lahko izvajajo in uresničujejo svoje naloge s področja zastopanja interesov delavcev in članov sindikatov (mednarodne konvencije in priporočila, na katerih sloni pravni red Slovenije), kar pa se konkretizira z na-

cionalno zakonodajo, kolektivnimi pogodbami, pisnimi dogovori ... Tako je v 1. odstavku 53. člena veljavne kolektivne pogodbe za dejavnost kovinskih materialov in livarn ter za kovinsko in elektroindustrijo Slovenije (Ur. l. RS št. 37/96, 14/99, 50/99 in 73/00) določeno, da se sindikati in poslovni organ delodajalca pisno dogovorijo o načinu zagotavljanja strokovne pomoči in drugih pogojev (med temi so izrecno določeni tudi prostori) za delo sindikatov, njihovih organov in sindikalnih zaupnikov pri delodajalcu. Ti pogoji se nanašajo na celotno mrežo sindikalne organiziranosti in sindikate pri delodajalcu. Komisija za razlago te kolektivne pogodbe (Ur. l. RS št. 73/00) je sprejela mnenje, da vse določbe te kolektivne pogodbe (po 2. odstavku 91. člena so njene razlage obvezne) zavezujejo tudi stečajnega upravitelja, ki opravlja vlogo delodajalca. Konstitutivni deli sindikata SKEI so poleg članov še sindikalne podružnice, njihove konference in njihovi organi ter zaupniki, za katere SKEI izvaja sindikalne naloge na lokaciji Tama. Kolektivna pogodba dejavnosti jasno določa, da se pogoji za delo sindikatov (strokovna pomoč, prostori, tehnično in administrativno delo in podobno) pisno dogovorijo v breme delodajalca. Vsem, ki poznamo oblike in načine delovanja SKEI Tama, je jasno, da se želi SKEI Tama z delodajalci na lokaciji pisno dogovoriti o teh pogojih svojega delovanja. In ker so tudi prostorski pogoji v breme delodajalca, ni SKEI dolžan plačevati najemnine, ampak je upnik za najemnine, ki so mu bile v preteklosti zaračunane v nasprotju

s kolektivno pogodbo dejavnosti in jih tudi plačal. SKEI Tama se želi o teh pogojih pisno dogovoriti tudi z novo gospodarsko družbo TVM d. o. o. Dogovor naj bi začel veljati, ko bo ta družba zaposlila (oz. prevzela) delavce – člane SKEI.

Drugi odstavek 93. člena kolektivne pogodbe dejavnosti določa, da se pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev pri delodajalcu ter pravice in obveznosti delodajalcev praviloma urejajo s podjetniško kolektivno pogodbo. Povsem jasno je, da za delojemalce kolektivno pogodbo sklepa sindikat. Najverjetneje bo uporabljen tudi 16. člen te kolektivne pogodbe, ki opredeljuje pogodbo o prevzemu delavcev (iz MPP Vozila in MPP Razvoj v TVM d. o. o.) na podlagi predhodnega mnenja sindikata, katerega člani so delavci. Temu bodo sledili sklepi o prehodu k novemu delodajalcu in nato sklepanje pogodb o zaposlitvi. V zvezi s temi aktivnostmi SKEI Tama zahteva pogajanja oz. socialni dialog.

Da ima SKEI Tama prav, potrjuje tudi odlomek iz Akcijskega programa EMF (Evropske zveze kovinarjev), katere član je tudi SKEI:

EMF poudarja odgovornost vsakega podjetja, ki se prestrukturira. Kadarkoli je mogoče, je treba tistim, ki izgubljajo delovno mesto zaradi prestrukturiranja, dati nove možnosti zaposlitve v istem podjetju ali njegovi podružnici. Ko se storitve/dela oddajajo v izvajanje zunanjim partnerjem ali kadar se podjetje znebi enega svojega dela, mora drugo podjetje najeti zaposlene **podobnimi pogoji**. Ti principi veljajo tu-

AZBEST UBIJA ZAHRBTNO

Delodajalec mora obveščati pristojne inšpekcije

Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu določa obveznost delodajalca, da pravočasno opozarja pristojni organ, inšpekcijo dela o delih, povezanih z azbestom. Delodajalec jo mora pisno obvestiti vsaj 15 dni pred pričetkom del, pri katerih so delavci izpostavljeni azbestnemu prahu. Delodajalec mora v obvestilu navesti podatke o:

- vrsti azbesta, ki ga bo uporabil,
- predvideni količini azbesta ali materialov, ki vsebujejo azbest,
- dejavnostih in postopkih, ki jih namerava izvajati, vključno z razlogi za uporabo azbesta ali materialov, ki vsebujejo azbest,
- vrsti izdelkov, ki vsebujejo azbest in jih namerava izdelati,
- predvideni količini izdelkov, ki vsebujejo azbest,
- predvidenem številu delavcev, ki bodo izpostavljeni azbestnemu prahu ali prahu materialov, ki vsebujejo azbest,
- preventivnih ukrepov,
- vrsti osebne varovalne opreme, ki jo namerava uporabiti,
- naravi, stopnji in trajanju izpostavljenosti.

Delodajalec pa mora 15 dni pred pričetkom rušilnih, rekonstrukcijskih ali vzdrževalnih del na objektih in pri vzdrževanju ali raz-

gradnji naprav, ki vsebujejo azbest, poleg inšpektorja za delo obvestiti tudi inšpektorja, pristojnega za varstvo okolja, in napraviti načrt dela ter ga priložiti prijavi del v skladu s predpisi s področja varstva okolja. V načrtu iz prvega odstavka mora določiti ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev na delovnem mestu. V načrtu mora navesti podatke o:

- vrsti in predvidenem trajanju dela,
- kraju izvedbe del,
- načinu odstranjevanja azbesta in/ali materialov, ki vsebujejo azbest pred postopkom rušenja, kolikor je to v praksi izvedljivo,
- uporabljenih postopkih, kjer delo vključuje delo z azbestom ali materiali, ki vsebujejo azbest,
- predvidenih varnostnih ukrepov,
- načinu zagotovitve osebne varovalne opreme iz prve alineje prvega odstavka 20. člena, če se pojavi takšna potreba,
- lastnostih opreme, ki se uporablja za:
 - varovanje in dekontaminacijo delavcev, ki izvajajo delo,
 - varovanje drugih oseb, ki so prisotne ali so blizu delovišča.

Vir: Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu, Uradni list RS, št. 33/2001

Lučka Böhm

di za primere prestrukturiranja podjetij s pripojitvijo oz. spojitvijo.

Raziskave kažejo, da od devetih vrhunskih menedžerjev v Sloveniji povprečno kar sedem ne pozna sodobnih oblik upravljanja kadrov, motivacije, participacije zaposlenih in socialnega dialoga. To ni dobra potnica za proces pridruženja Slovenije EU. Vendar se ljudje učimo celo življenje, zato morajo potrebna znanja pridobivati vsi predstavniki socialnih partnerjev.

Različni interesi socialnih partnerjev se usklajujejo s socialnim dialogom, sporazumi pa se sprejemajo s pisnimi dogovori in kolektivnimi pogodbami. Za to pa ni nobene potrebe, niti ni smiselno, da bi bil SKEI Tama član konzorcija. Socialni dialog in pogajanja ne bodo potekala s konzorcijem, am-

pak med predstavniki delodajalcev, kjer so (oz. bodo) zaposleni delavci (oz. člani SKEI) na eni strani in SKEI Tama preko svoje mreže. Če razviti in demokratični svet pozna in uporablja te oblike za usklajevanje interesov in razreševanje sporov, zakaj ne bi to bilo tudi na lokaciji bivšega Tama?

Ne samo člani SKEI, tudi člani drugih sindikatov in sindikalno neopredeljeni delavci se morajo zavedati, da želijo delodajalci oslabiti sindikate, kar lahko dosežejo tudi z nudenjem slabih pogojev za njihovo delo.

Zato podpira SKEI Tama v pričakovano javne podpore tudi SKEI v državi, pa tudi EMF, če bo to potrebno.

Bogdan Ivanovič in Brane Plavec

NAJ SE VE ...

“Varnostni znak” je znak, ki se nanaša na določen objekt, dejavnost ali stanje. Daje informacijo ali navodilo o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu. Znak je lahko napis, barva, svetlobni znak, zvočni signal ter govorna in ročna komunikacija. Pravilnik v devetih prilogah med drugim natančno določa njihovo obliko in pomen. Varnostni znaki se smejo uporabljati le za dajanje navodil in obvestil, ki so predpisana s tem pravilnikom. Pravilnik določa tudi, na kaj je treba paziti, da je učinkovitost znaka nezmanjšana.

Vir: Pravilnik o varnostnih znakih (Uradni list RS, št. 89/1999)

skei Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99), Aneks št. 3 (Ur. l. RS št. 73/00) ZA JUNIJ 2001

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	65.819
II. Manj zahtevna dela	1,12	73.717
III. Srednje zahtevna dela	1,25	82.274
IV. Zahtevna dela	1,45	95.438
V. Bolj zahtevna dela	1,60	105.310
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	125.056
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	148.093
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	171.129
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	204.039
Eskalacija (Ur. l. RS št. 2/2001)	4,50 % (januar 2001)	

Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99 z dne 25. 05. 1999)

2. Regres za letni dopust za leto 2001

– najmanj 117.298 SIT
– največ (70 % povp. plače v RS) 144.824 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

– regres za prehrano JUNIJ 2001 20.603 SIT
– dnevnice
– cela 3.500 SIT
– polovična 1.750 SIT
– znižana 1.218 SIT
– kilometrina (od 27. 6. 2001) 53,67 SIT
(od 1. 7. 2001)* 51,72 SIT

4. Nekateri drugi prejemniki

Jubilejne nagrade:
A: Po KPD za skupno delovno dobo ali delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, Aneks št. 2 (Ur. l. 50/99)
– za 10 let 65.819 SIT
– za 20 let 98.729 SIT
– za 30 let 131.638 SIT

Odpravnina ob upokojitvi:

Solidarnostne pomoči:
– smrt delavca 483.414 SIT ali*
– ostalo 322.276 SIT ali*
– daljša bolezen 161.138 SIT ali*
– nadomestilo za ločeno življenje dogovor delodajalec in sindikat 64.455 SIT ali*

5. Drugo

– minimalna plača od 1. 1. 2001 (Ur. l. RS, št. 2/2001) 84.418 SIT
– zjamčena plača od 1. 1. 2001 (Ur. l. RS, št. 2/2001) 44.367 SIT

- povprečna mesečna bruto plača za APRIL 2001 na zaposlenega v RS 206.892 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za FEBRUAR 2000–APRIL 2001 na zaposlenega v RS 206.031 SIT
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 8/2001)
 - bruto 161.138 SIT
 - neto 102.895 SIT
- povprečna plača v RS v letu 2000 191.669 SIT
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih APRIL 2001
 - DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 177.717 SIT
 - DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 167.475 SIT
 - DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 175.597 SIT
 - DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil 185.539 SIT

Pojasnila

1. Izhodiščne plače:

Aneks št. 2 k KPD (Ur. l. RS št. 50/99 z dne 28. 6. 1999), Količniki povišanja plač (Ur. l. RS št. 2/2001), Aneks št. 3 k KPD (Ur. l. RS št. 73/2000)

Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2, Aneks št. 3,

Zakon

2. Regres za letni dopust:

Vir: Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. list RS št. 39/99), Aneks (Ur. l. RS št. 51/2000), Aneks k dogovoru o politiki plač (Ur. l. RS št. 33/2001)

3. Povračila stroškov v zvezi z delom:

– REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih
– DNEVNICE: določene z uredbo
– KILOMETRINA: * 30 % cene neosvinčenega motornega bencina (95 okt.) Vrsta goriva kot osnova za izračun kilometrine je bila spremenjena (Ur. l. RS št. 48/2001). Velja od 1. 7. 2001 dalje.

Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98 48/2001), KPD

4. Izračun nekaterih drugih osebnih prejemkov:

– JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št.2 (Ur. l. RS št. 50/99)
– ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI:* osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekli tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca
– SOLIDARNOSTNE POMOČI:* najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekli tri mesece, če je to ugodnejše za delavca
– NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE:* najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekli tri mesece, če je to ugodnejše za delavca

Vir: KPD, SKP

OPOMBA: Zakon o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2., 3. oz. 4. alinejo. Sprememba osnove in vsi izračuni, ki iz nje izhajajo, so povečani za 4,5 %, čeprav je bilo v Ur. l. RS št. 8/2001 objavljeno povečanje za samo 3,6 %, na kar smo Ministrstvo za delo že opozorili.

Oskar Komac, sekretar za ekonomsko-finančne zadeve

Pogovor z velenjskim knapom Ljubom Šuligojem ob prazniku rudarjev – 3. juliju

Težko bi našli knapa, ki ni ponosen na svoj poklic

“To mesto, to naše prekrasno Velenje, so ustvarile knapovske roke,” pravi s ponosom Ljubo Šuligoj, ki je vso svojo delovno dobo prebil v Premogovniku Velenje (bivšem rudniku lignita). Malo je delavec, ki nikoli niso menjali službe. Ljubo se bo po dopustniškem času upokojil in zapustil rudnik, ki ga je vzljudil že v mladosti.

“Rudar je bil že moj oče,” pravi. “Zato sem se tudi sam odločil za rudarski poklic. Po končanem šolanju sem tradicionalni skok čez kožo opravil leta 1967. Ko sem se začel zanimati za rudarsko šolo, je bil med mladimi zanjo velik interes. Dobro se še spomnim, da se nas je v naši generaciji v šolo prijavilo več kot 300, samo polovico najboljših pa so sprejeli.”

Ljubo Šuligoj se je po uspešno končani Rudarski šoli v Velenju zaposlil v tamkajšnjem premogovniku. Rudarskega poklica na začetku še ni mogel opravljati samostojno, saj po tedanjih predpisih rudar, mlajši od 18 let, še ni mogel biti samostojni kopač.

Kmalu zatem je zagrabil za kramp v tedaj no-

Ljubo Šuligoj: Temelje Velenja so postavile knapovske roke.

vem rudniku v Prelogah. Tam ga je pritegnilo zračenje, ki rudarjem vedno povzroča sive lase. Začel se je dodatno izobraževati in se kasneje prekvalificiral. Opravil je interno šolo za strojnega ključavničarja in na ta način postal dežurni ključavničar za ves rudnik.

“Rudnik v Velenju je eden od najbolj varnih in urejenih v Evropi in naj smo lahko ponosni,”

pravi. Kakor trdi Ljubo, so velenjski rudarji zaščiteni tudi pred vdori vode in drugih materialov, saj pristojni v podjetju za to zelo skrbijo.

Ljubo meni da, bi težko našli knapa, ki svojega dela nima rad. Kaj pa njihove žene? Kje jih je največ delalo? “Veliko jih še vedno dela v Gorenju. V Velenju je tako: moški delamo v rudniku, ženske pa v Gorenju. Moram pa reči, da je Gorenje zraslo pod okriljem našega rudnika! Svojim soprogam in drugim ženskam v Velenju smo delo zagotovili knapi!”

Kdo je najbolj zaslužen za tako hiter razvoj Velenja v celoti? Odgovor za Ljuba ni težak: “Največ zaslug za razvoj našega podjetja in Velenja kot celote ima Nestl Žgank. Vse priznanje pa si zasluži tudi sedanji direktor podjetja dr. Franc Žerdin. Kdo ve, morda imamo velenjski knapi srečo, da smo vedno izbrali prave ljudi!”

Ali je delo v rudniku nevarno? “Predpisi v zvezi z varnostjo rudarjev so zelo strogi. Teh predpisov se je treba držati. Če pristojni spoštujejo roke, po katerih lahko po vdorih reševalci vstopijo v jame, ne more priti do nesreč. Res pa je, da v jami ni popravnega izpita. Tega se zaveda vsak knap, lepo pa bi bilo, da bi se tega zavedali vsi, zlasti odgovorni za varnost ljudi.”

Tretjega julija je bil praznik rudarjev. V Zavarstvu ga zaradi nedavne nesreče niso praznovali. Ljubo pa ga je letos zadnjič praznoval ob delu. Vedno ga je rad opravljal, saj je z njim ob pomoči svoje soproge preživel družino in soustvarjal podobo Velenja.

Tomaz Kšela

Vzajemna povečala premije prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja

France Arhar – novi predsednik uprave Vzajemne zdravstvene zavarovalnice

VZAJEMNA – zdravstvena zavarovalnica, pri kateri je zavarovanih kar 1.117.000 Slovencev, je s 1. julijem zaradi nepredvidenih visokih stroškov zdravstvenih storitev povišala premije prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja za 5,8 odstotka, kar v povprečju pomeni 189 tolarjev. Kar za 22 odstotkov so se povišali odhodki za zdravila, za 23 odstotkov za ambulantno in bolnišnično zdravljenje ter za 21 odstotkov za osnovno zdravstveno dejavnost. Cene v zdravstvu očitno naraščajo precej hitreje kot inflacija!

Premije pa je bilo treba z julijem dvigniti tudi zaradi poročuna plač zdravstvenega osebja in materialnih stroškov, zaradi katerih je bil pred kratkim na zahtevo vlade sprejet tudi rebalans finančnega načrta obveznega zdravstvenega zavarovanja. Neobrzdano rast stroškov zdravstva bomo torej znova pokrili zavarovanci iz svojega žepa.

ZSSS ima na podlagi krovnih pogodb za prostovoljno zdravstveno zavarovanje z ZZZS 40-odstotni popust na premijo. Mesečna premija je tako do 1. julija znašala 3461 tolarjev, po novem pa 3662 tolarjev.

Na tiskovni konferenci VZAJEMNE pa se je prvič predstavil tudi njen novi predsednik uprave. Od 16. julija bo VZAJEMNA spet imela tričlansko upravo: predsednik uprave bo dr. France Arhar (nekdanji guverner Banke Slovenije), njena čla-

na pa mag. Franc Henigman (dosedanji predsednik uprave) in Marko Jaklič.

Dr. France Arhar je bil pred imenovanjem za predsednika uprave član nadzornega sveta VZAJEMNE. (Čeprav je bil sočasno guverner Banke Slovenije in član nadzornega sveta VZAJEMNE, po mnenju sveta Banke Slovenije pri tem ni bilo konfliktov interesov.) Nadzornemu svetu VZAJEMNE predseduje Franc Košir, podpredsednik pa je Rajko Lesjak. V nadzornem svetu so še Slavko Grčar, Elda Gregorič Rogelj in mag. Martin Toth.

Skupščina VZAJEMNE, ki se bo z zapoznelim soglasjem vlade končno lahko konstituirala septembra, bo morala v skladu s statutom torej imenovati kar dva nova člana za predvideni sedemčlanski nadzorni svet. Nadzorni svet bo menda skupščini za nova člana predlagal Sandija Bartola in Darinko Virant.

Že od lanskega oktobra je VZAJEMNA iskala primernega kandidata za tretjega člana uprave. Predsednik nadzornega sveta je z velikim zadovoljstvom sporočil, da je bil to nalogo pripravljen sprejeti dr. Arhar. VZAJEMNA si od njegovega imenovanja obeta finančno stabilnost, saj so znani rezultati Arharjevega dela na čelu Banke Slovenije. Dr. Arhar je v svoji predstavitvi poudaril pomen stabilnosti finančnih temeljev zdravstvenega zavarovanja. Njegovi cilji bodo varnost, stabilnost in čim nižji stroški izvajanja zavarovanja. Prepričan je,

da je zdravje javno dobro, za katerega mora tudi pri nas tako kot v Evropski uniji veljati posebna ureditev na načelih vzajemnosti in ne na načelih neobrzdane liberalizacije trga zdravstvenih storitev, kjer je dostop do zdravstvenih storitev manjši zlasti za manj premo, ne in bolne. VZAJEMNA se po vključitvi Slovenije v skupni trg Evropske unije ne boji prave konkurence na zavarovalniškem trgu. Še posebej se ne boji konkurence, ki bi temeljila na kakovosti storitve za zavarovanca. Zavrača pa liberalizacijo zdravstvenih zavarovanj, kjer bi konkurenčnost temeljila na pridobivanju manjših rizičnih in za zavarovanje cenejših kategorij zavarovancev. Pravni red Evropske unije je na srečo takšen, da kartelni uradi in uradi za konkurenčno skrbno nadzorujejo korektnost obnašanja izvajalcev zdravstvenega zavarovanja.

VZAJEMNA zdravstvena zavarovalnica je v prvem letu samostojnega poslovanja s premijami ustvarila 41 milijard tolarjev prihodkov. Konec leta 2000 je imela VZAJEMNA že 11,359 milijarde čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij, kar je za 54 odstotkov več kot pred letom dni in je v skladu z zakonom o zavarovalništvu. Število prostovoljnih zavarovanj za doplačila se je lani povečalo za 1,4 odstotka, zavarovanj z medicinsko asistenco v tujini za 32 odstotkov, nadstandardni zdravstveni zavarovanji pa sta se povečala za 13,4 oziroma za 6,1 odstotka.

Lučka Böhm

Humoreska

"Ali ste videli, fantje, da so pri nas odgovorni končno začeli varčevati?" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal mizar Tone. "Za obvezno zdravstveno zavarovanje nam ne bo treba plačevati višjega prispevka kot doslej."

"Zakaj ne?" se je začudila Sonja iz računovodstva. "Saj se kar naprej vse draži, pa tudi plače se povečujejo, čeprav prepočasni. Zakaj se ravno zdravstvene storitve ne bi nič podražile?"

"Zato, ker so na svoji zadnji seji tako odločili člani skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije!" je zmagoslavno dejal Tone. "Skupščina je zaradi naraščajočega primanjkljaja v zdravstveni blagajni sicer razpravljala o predlogu za dvig prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje. Razprava in glasovanje pa sta pokazala veliko razdvojenost članov skupščine, saj so proti dvigu prispevnih stopenj glasovali mnogi predstavniki delodajalcev, pa tudi delavcev. Na koncu ni bilo dovolj gla-

sov za nobeno od variant za dvig prispevnih stopenj. Tako bo tudi v bodoče ostalo vse lepo po starem!"

"Hja, po starem bo že ostalo, vendar pa lepo to ni!" se je v pogovor vključil rezkar Vili. "Jaz bi bil bolj vesel, če bi se člani skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije odločili za korenite spremembe v našem zdravstvu."

"Vili, ti ne razumeš, o čem govorim!" je ihtavo dejal Tone. "Jaz ti razlagam, da člani skupščine niso podprli dviga prispevne stopnje, ki jo moramo vsi zaposleni plačevati za obvezno zdravstveno zavarovanje. Da delavcev ne bi še bolj udarili po žepu, so nasprotovali dvigu prispevnih stopenj. Drugače pa se v zdravstvu ne bo nič spremenilo. Še vedno boš lahko šel brezplačno k zdravniku, kadar boš hotel."

"Tone, jaz pa ti hočem dopovedati ravno to, da bo to prava katastrofa, če se v našem zdravstvu ne bo nič spremenilo!" je vzkliknil Vili. "Ali si bil v zadnjem času tako bolan, da si potreboval zdravniško pomoč?"

"Na srečo nisem bil bolan," je odvrnil Tone. "Zato zdravniške pomoči že dolgo nisem potreboval!"

"No vidiš, tako je to, Tone!" je dejal Vili. "Če bi potreboval zdravniško pomoč, bi hitro spoznal, kakšne so razmere v našem zdravstvu. Če je človek bolan, čedalje težje pride do zdravnika. Predlani sem moral k zdravniku, ker me je bolez želodec. Najprej sem več ur čakal na vrsto pri svojem osebnem zdravniku, ki mi je dal napotnico za specialista. Ta pa me je lahko sprejel na temeljit pregled šele čez sedem mesecev. Ko me je specialist pregledal, me je napotil na tri nadaljnje preiskave. Na vsako sem čakal več mesecev, tako da po dveh letih skakanja okoli zdravnikov in različnih ambulant še vedno nimam diagnoze. Ti pa mi praviš, naj v našem zdravstvu ostane vse lepo tako, kot je bilo doslej!"

"No, Vili, jaz nisem mislil na to, o čemer ti govoriš!" je nejevoljno odvrnil Tone. "Prosim, ne mi podtikati, da sem za dolge čakalne vrste pri zdravnikih. Jaz sem samo vesel, da mi od moje skromne plačice ne bo treba plačevati višjega prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje kot doslej!"

"Ej Tone, ti pa govoriš zares smešno," se je zarežal strugar Lojze. "Ali zares misliš, da višina prispevne stopnje in čakalne vrste med seboj nimajo nobene zveze? Poslušaj: bil sem pri nevrologu, ker me je bolela glava. Poslali so me na slikanje glave, vendar pa že več kot leto dni čakam, da bi prišel na vrsto. Pred dvema mesecema sem se tako razjezil, da sem šel

vprašat, ali čakajo, da bom prej umrl in jim ne bo treba trošiti denarja za slikanje moje glave. In veste, kaj so mi odgovorili? Povedali so mi, da imajo že 22 let staro napravo za slikanje glave, ki se vsak dan petkrat pokvari. Zato uspejo na dan slikati glavo samo par pacientom. Ker imajo v ambulanti za slikanje glave največ dela električarji, vrhunski specialisti za nevrologijo gledajo v zrak."

"Tako je to, dragi Rudi!" je dejal kurir Peter. "Malo denarja, malo muzike. Zakaj pa nisi odšel v zasebno specialistično kardiološko zdravstveno ambulanto. Tam bi vse preglede in vse preiskave opravil v enem popoldnevu, samo plačati bi moral!"

"Kaj si nor, Peter!" je vzkliknil Rudi. "S svojo plačo si ne morem privoščiti niti, da bi šel v privatno zdravstveno ambulanto po zdravila za prehlad, kaj šele na temeljit splošni pregled. Obiske v privatnih zdravstvenih ambulantah si lahko pri nas privoščijo samo menedžerji in novodobni kapitalisti, ki ne vedo, kam bi z denarjem."

"Verjemite mi, da bi tudi menedžerji hodili v javne zdravstvene zavode, če jim storitev v zasebnih zdravstvenih ambulantah pravzaprav ne bi plačevali vsi mi skupaj," je zarobantil Vili. "Večina menedžerjev si je namreč z individualnimi pogodbami zagotovila pravico, da jim podjetje plačuje drage preventivne zdravstvene preglede in druge zdravstvene storitve v privatnih ambulantah."

"Sicer pa, fantje, lepo si priznajmo: tudi pri nas imamo že dva zdravstvena sistema," je dejal strugar Lojze. "Javna zdravstvena mreža skrbi za zdravje delavcev in najširših slojev prebivalstva. Za zdravje menedžerjev, visokih politikov, novodobnih kapitalistov in raznih privilegirancev pa skrbijo zasebne zdravstvene ambulante. Dejansko pa eno in drugo mrežo plačujemo mi vsi skupaj, samo na različne načine! Javno zdravstveno mrežo financiramo s prispevki iz plače, zasebno zdravstveno mrežo pa financiramo preko individualnih pogodb s menedžerji."

"Hm, to bo kar držalo," je zamišljeno dejala Štefka iz ekspedita. "To vidim tudi v naselju, kjer sem doma. Javno zdravstveno mrežo uporabljamo samo še reveži. Bogatini pa hodijo v zasebne zdravstvene ambulante. Jasno je, da si prizadevajo, da bi bili prispevki za našo javno zdravstveno mrežo čim nižji!"

"Si slišal, Tone, kaj je ugotovila Štefka?" je vzkliknil Vili. "Za nizke prispevke stopnje in za krčenje pravic v javnem zdravstvu se borijo bogatini, ki se sami zdravijo v zasebnih zdravstvenih ambulantah. Delavci pa bi se morali boriti za višje prispevne stopnje, za ohranjanje pravic in za visoko kakovost javne zdravstvene mreže, saj nam je javno zdravstvo edino dostopno. Prav bi bilo, da bi vsaj na področju zdravstva ohranili solidarnost med delavci, ali ne!"

Kdo ve, koliko časa bi še tako kramljali, če ne bi pridvela v menzo direktorjeva tajnica in zavpila: "Špela, zakaj pa je danes naš direktor dobil za malico ričet namesto dunajskega zrezka? Ali si znorela! Saj veš, da ričeta še povoha ne!"

"Ljubica, nič se ne razburjaj!" je odločno dejala Špela. "Direktorju sporoči, da sem z današnjim dnevom uniknila dva sistema malic. Pri nas ne bo tako, kot je v našem zdravstvu, kjer imajo en sistem za delavce, drugega pa za privilegirance. Odslej bom pripravljala enako malico za vse. Če bi direktor rad jedel dunajske zrezke, naj poskrbi, da jih bo dovolj za vse!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Dunajski zrezki za vse

Prvi korak

"Prejšnji teden sem naredil prvi korak k ločit-

vi!"
"Kaj si storil?"
"Poročil sem se!"

Srečno naključje

"Ločil sem se!"
"Kako je prišlo do tega?"
"Ah, šlo je za srečno naključje. Žena me je sama zapustila!"

Sef

"Naš šef nima rad delavcev, ki so pametnejši od njega."
"Zakaj ne?"
"Ker ve, da si lahko tisti, ki so pametnejši od njega, mislijo o njem več slabega kot on o njih!"

Priznanje

"Zakaj ste kradli?"
"Nujno sem potreboval denar!"
"Za kaj?"
"Za ženske in za pijačo! Odkrito pa priznam, da se ga nekaj zapravil tudi za različne neumnosti!"

Sodnik

"Sodnik, ki mi sodi, je navaden brezveznik!"
"Zakaj?"
"Nenehno me sprašuje o moji preteklosti, čeprav je jasno, da bo današnja obravnava odločilna za mojo prihodnost! O njej pa se z mano sploh ni pripravljen pogovarjati."

Normalno življenje

"Kako živite?" vpraša zdravnik pacienta.
"Normalno!"

"Prosim, opišite, kaj počnete."

"Čitam časopise, gledam televizijo in ob kozarčku piva poklepetam s prijatelji, drugo delo pa opravi moja žena!"

Ogrlica

"Znanka, s katero sem bila skupaj na dopustu, je imela čudovito ogrlico!"
"A res? Hitro mi jo pokaži!"

Služba

"Zakaj rad hodiš v službo?"
"Ker strašno uživam, ko grem domov!"

Delo in služba

"Kam hodiš v službo?"
"Jaz ne hodim v službo, ampak delam!"
"Aja, torej si brezposeln!"

Festival Lent 2001

Nepozabne noči na obrežju Drave

“V času festivala na Lentu si vsako leto vzajem nekaj dni dopusta. Tako lahko s prijateljicami in prijatelji v miru obiščem vse koncerte in predstave, ki me zanimajo,” pravi mlada kemijska tehnologinja Rosvita Rozman iz Maribora. “Podobno ravnajo tudi drugi iz naše družbe. Če bi morali redno hoditi v službo, bi bilo to preveč naporno.”

V okviru festivala, ki ga ob pomoči številnih sponzorjev organizira Narodni dom v Mariboru, se bo od 22. junija do 7. julija zvrstilo 350 koncertov, gledaliških, opernih, baletnih, folklornih in drugih predstav ter okoli 100 drugih kulturnih prireditev. Na vseh prireditvah bo nastopilo skupaj okoli 3600 umetnikov iz 32 držav. Organizatorji pričakujejo, da si bo festivalske predstave in prireditve skupaj ogledalo okoli pol milijona obiskovalcev.

Festival ponuja za vsakega nekaj

Med obiskovalci Lenta so ljudje vseh generacij, največ pa je seveda mladih. Čeprav so različne prireditve vrstijo ves dan, staro mestno središče ob Dravi dejansko oživi šele med osmo in deseto uro zvečer. V popoldanskih urah so obiskovalci zlasti otroci in mlade družine, zvečer pa pridejo vsi: študentje, dijaki, zaposleni in upokojenici.

Ali je letos na festivalu več ali manj obiskovalcev kot lani? Natakar Mičo Radovanovič, ki že četrto leto zapored streže v enem od gostinskih šotorov, ocenjuje, da je festival obiskalo približno toliko ljudi kot lani. “Mladi Mariborčani in okoličani se praktično vsak večer sprehodijo po Lentu. To je žžakon! Mislim, da na Lent pride toliko ljudi tudi zaradi tega, ker jim ni treba plačati vstopnine. Veliko večino prireditev in koncertov si lahko ogledajo popolnoma brezplačno, samo za koncerte in predstave na glavnem odru na Dravi morajo imeti pri sebi katalog, ki stane 2000 tolarjev. Dejansko pa je mogoče tudi koncerte na glav-

Lent v času festivala vsako noč obiše do 20.000 obiskovalcev.

nem odru spremljati z obrežja Drave in okoliških lokalčkov.

Visoka kulturna raven predstav in koncertov

Kako pa so s festivalom zadovoljni gostinski delavci? “Mislim, da festival veliko prispeva k promociji mariborskega turizma in gostinstva, saj ga obiše tudi veliko tujcev in prebivalcev iz drugih krajev Slovenije. Kdor je doživel vzdušje na festivalu Lent, se bo s svojimi najbližjimi ali prijatelji zagotovo še kdaj vrnil v Maribor,” pravi Radovanovič. “Res pa je, da obiskovalci Lenta ne trošijo zelo veliko, kakor si morda kdo napačno predstavlja. Festival ni gasilska veselica, na katero bi ljudje prišli zato, da bi se dobro najedli in zraven še kaj popili. Lent je kulturni festival, kamor ljudje prihajajo zaradi kulturnih prireditev in zato, da se srečujejo, pogovarjajo, družijo. Tudi sicer se mi zdi, da so obiskovalci iz leta v leto bolj varčni. Festival je v minulih letih dosegel določeno kulturno in umetniško raven in zato tisti, ki jim je zgolj do zabave in veseljačenja, na Lent ne prihajajo več, kar je tudi prav!”

Vladimir Rukavina, direktor Narodnega doma v Mariboru, organizator festivala, je ob otvoritvi dejal, da za Lent ni po-

membno, ali ga obiše nekaj tisoč obiskovalcev več ali manj. Bolj pomembna je kakovost koncertov in predstav. Z višjo kulturno ravni-jo festivala organizatorji dvigajo tudi kulturno raven življenja v Mariboru nasploh.

Čarobna festivalska formula

Brez množičnega obiska in visoke kakovosti pa festival ne bi mogel pridobiti sponzorjev, ki zagotavljajo preko 80 odstotkov vseh sredstev. Že osmo leto zapored je generalni pokrovitelj festivala Nova Kreditna banka Maribor. Predsednik njene uprave dr. Jože Glogovšek pravi, da gre za dobro naložbo, ki so jo v vodstvu banke dobro pretehtali. Banka po Glogovškovih besedah mora investirati tudi v kakovost življenja v okoljih, kjer posluje, če želi ohraniti zaupanje in naklonjenost svojih komitentov in varčevalcev. Drago Cotar, direktor Zavarovalnice Maribor, pokrovitelja mednarodnega folklornega festivala Folkart, je tudi prepričan, da gre za dobro naložbo, saj največja zavarovalnica v mestu ne more ostati prazna do festivala, ki ga obiše pol milijona ljudi, med katerimi je veliko njenih zavaroval-

cev. Zdi se, da je Vladimir Rukavina, ki utemeljeno velja za duhovnega očeta festivala Lent, našel čarobno formulo: visoka kakovost in raznolikost festivala, na katerem vsakdo najde nekaj zase, privabi na festival množico obiskovalcev; zaradi njih je festival zanimiv za sponzorje, ki so pripravljene sodelovati; zaradi sponzorjev je lahko festival za obiskovalce brezplačen in nanj prihaja iz leta v leto več ljudi, kar povečuje interes za festival tudi med sponzorji; organizatorjem pa omogoča nova vlaganja v dvig kakovosti. Mariboru se je ta čarobna formula izšla!

Kaj pa o festivalu mislijo obiskovalci? Nekaj smo jih povprašali za mnenje.

Večerov oder je rezerviran za rock in pop koncerte, ki vsak večer privabijo množico obiskovalcev.

Nore festivalske noči

Karli Raubl, delavec iz Maribora: "Na Lentu je letos čudovito. Vsak večer se dobim s prijatelji. Malo se sprehodimo, nato pa si ogledamo še kakšno predstavo. Najbolj smo uživali na Folkartu, na katerem so se predstavile folklorne skupine iz številnih držav. Še posebno doživetje je bil ognjemet ob zaključku Folkarta."

Milica Kucec, delavka iz Ormoža: "Z mozem vsako leto pripeljeva otroke večkrat na Lent. Oglemda si kakšno resno predstavo, otroci pa gredo malo po svoje. Obvezno pride mo v tudi na ognjemet. Letos bo kar dvakrat ob zaključku Folkarta in ob zaključku festivala."

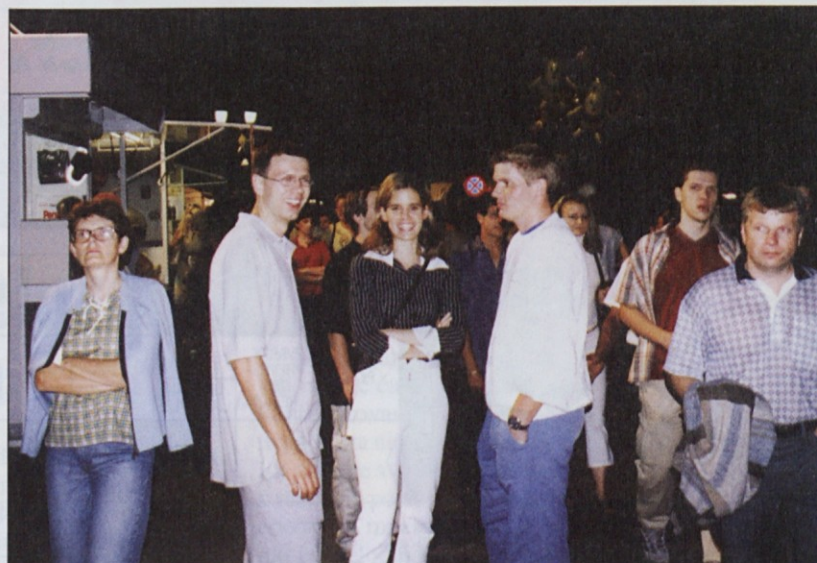
Vili Reberc, delavec iz Maribora: "Dogajanje na Lentu je noro. Na zaključku Folkarta ob ognjemetu se je zbralo blizu 70.000 ljudi. Koliko ljudi bo šele privabil ognjemet ob zaključku festivala? Na Lentu bo očitno pol Slovenije. To je fantastično!"

Silva Senčar, kmečka gospodinja iz Lenarta: "Ker v naši družini ne gremo vsako leto na dopust, preživljamo dopustniške dni kar na Lentu. Vzdušje na obrežju Drave se mi zdi zelo podobno razpoloženju na morski rivi, s to razliko, da so na Lentu poleg tega še številne kulturne prireditve. Z mozem se prilagajava in gre-

va na tiste prireditve, ki zanimajo najina otoka."

Melita Cepuder, ekonomistka iz Ljubljane: "Na Lent prihajam zaradi Jazzlenta. Letos so se predstavili izjemno zanimivi izvajalci, od Brizani Allstars Banda in Tria Handocraft do Dr. Didga in Greentown Jazz Banda. Vseh koncertov žal nisem mogla obiskati. Zanima me tudi nastop skupine Music of the Word."

Marjan Vezovišek, študent iz Maribora: "Letos mi je še posebej všeč dogajanje na Jurčkovem odru, kjer so imeli svoje koncerte tudi Andrej Šifrer, Vlado Kreslin, Zoran Predin, Tomaž Pengov, Tercet Katrinas, pričakujemo pa še nastop Adija Smolarja in Tomaža Domiclja. Toliko pevcev, ki so mi pri srcu, zlepa ne morem slišati v živo."

Med obiskovalci Lenta je največ mladih.

na Jurčkovem odru, kjer so imeli svoje koncerte tudi Andrej Šifrer, Vlado Kreslin, Zoran Predin, Tomaž Pengov, Tercet Katrinas, pričakujemo pa še nastop Adija Smolarja in Tomaža Domiclja. Toliko pevcev, ki so mi pri srcu, zlepa ne morem slišati v živo."

Martin Grivar, delavec iz Maribora: "Mnogi v Mariboru nismo ravno pri denarju, zato si ne moremo privoščiti daljšega dopusta na morju ali celo kje v tujini. Zato pa imamo

festival Lent, kjer se lahko imamo prav tako prijetno kot na Kanarskih otokih."

Majda Dedič, dijakinja iz Maribora: "Na festivalu je super! Vzdušje na festivalu je prav romantično, saj se zbere tu vsak večer veliko mladih. Punce lahko na festivalu srečajo in spoznajo mnogo fantov in obratno."

Sicer pa je, kakor pravijo obiskovalci, letošnji program festivala na Lentu izjemno kakovosten in zanimiv. Informacije o njem so dosegljive tudi na domači strani na internetu. Lani je bilo od začetka junija do konca avgusta v 61 dneh na tej strani 5.693.006 obiskov. Tudi ta številka prča o velikem zanimanju za festival doma in v tujini.

T. K.

Veliko zanimanje je pritegnil Folkart, na katerem se je predstavilo deset folklornih ansamblov iz Slovaške, Rusije, Španije, Turčije, Jugoslavije in Slovenije.

K pravemu festivalskemu vzdušju prispevajo tudi številni slikarji.

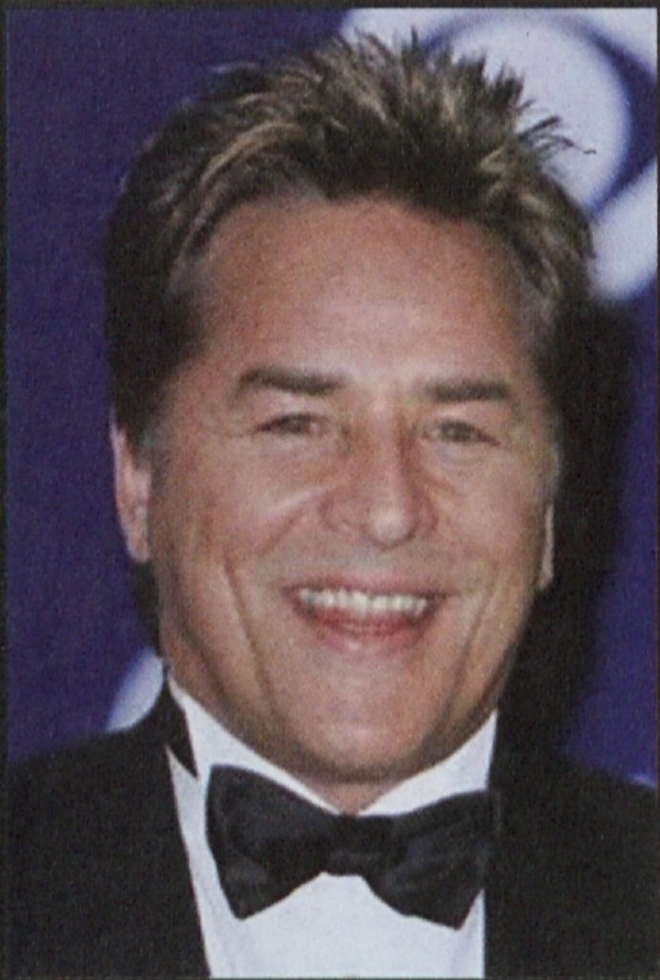
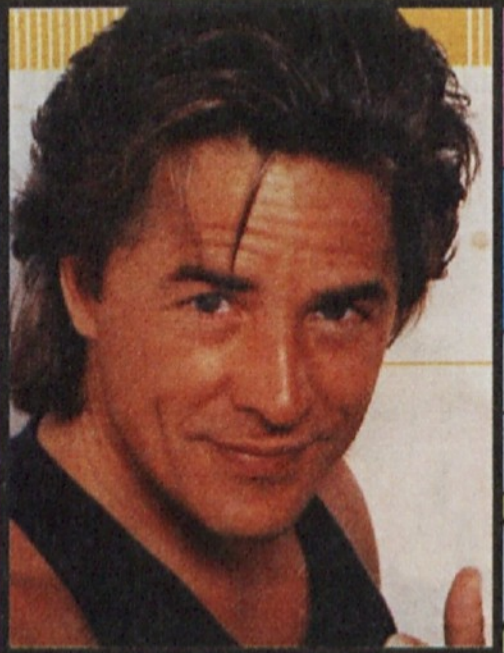

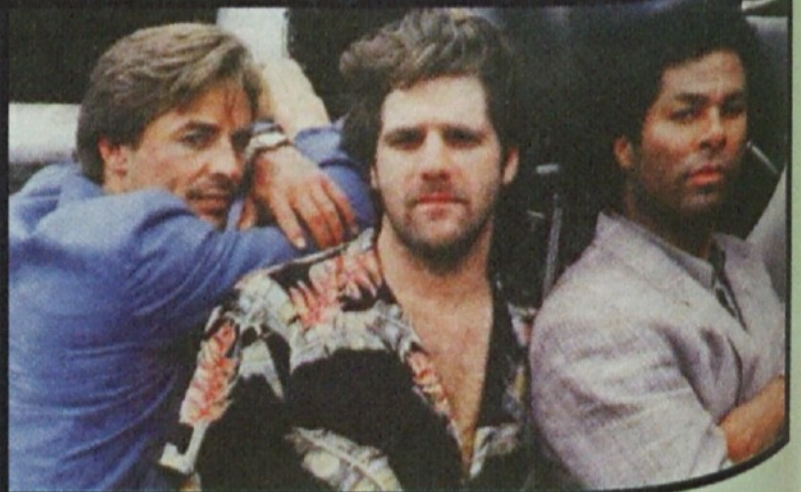
turistična **ATRIS** agencija

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA
Ljubljana, Dalmatinova 4

Ugodna ponudba za dopuste

Bohinj, Ukanc, počitniška hišica za 6 do 8 oseb, najemnina 10.500 tolarjev;
Seča pri Portorožu, sobe in apartmaji, polpenzion 4900 tolarjev, otroci imajo popust;
Piran, garsonjera za 4 osebe, 6000 tolarjev;
Novigrad, trisobno stanovanje, 9900 tolarjev,
Barbariga, enosobno stanovanje, 8000 tolarjev,
Otok Brač, Milna, zasebne sobe, polpenzion, 4900 tolarjev.

Prijazen dan vam želi direktor Metod Zalar
Pokličite 01/43 41 255

								Nagrada križanka št. 26				AMER. SKLAD. IN DIRIGENT (HOWARD)		VRENI SCHNEIDER		POKR. V VIETNAMU		RIBEZ (REDKO)																					
								Avtor: Rudi Murn				OTOK V JADRANU																											
								BORILNI SPORT																															
								ŽIVALSKA PRIPOVEDI																															
								FINANČNIK (ZASTAR.)				1																											
								ADAM BOHORIČ		TRIZLOŽ. STOPICA																													
												2		100						ALBAN. KOMUNIST. VODITELJ HOXHA		IZ DVEH MOLEKUL KROMATA NASTALA SOL		LUKA V IZRAELU															
								PLAČ		ZVAREK, PREVRETEK (REDKO)		IZPIT (STAR.) UKRAJIN. LJUD. PLES																											
HANSON HOWARD - AM. SKL., DIRIGENT				ANGL. KRALJEVSKA DINASTIJA				FOTOGRAFIJA				PIHALNI INSTRUMENT				KDOR KOGA NADOMEŠCA																							
TONE SVETINA								POPER KAPROVCA				RDEČI PLANET				ANTON TROST				KUČMA IZ POLHOVINE																			
MESTO V JUGO-ZAHODNI NEMCIJI								RASTLINE				RIBIŠKA VRVICA								JANEZ BULC				PRIMOR. ČRNO VINO				ERBIJ				EDEN OD 5 URAN. SATELITOV				SVEČANA PARADNA OBLEKA			
NAREČJE																NEMŠKI FILOZOF								VELIK MORSKI RAK															
ALGE NA STOJEČI VODI												SLOV. PISATELJICA (ILKA)				PREMETANKA								IRIDIJ				SKLADBA V HITREJ. TEMPU KOT ANDANTE				MARIJA AHAČIČ				RUDARJI			
DANSKI SLOVNIČAR (IZ ČRK KRAS)								MUZA PETJA V GR. MIT.				PTIČA UJEDA								RADIKALEC				TURŠKO LJUDST. V V. EVROPI															
																3																							
												DOTIKALNICA		JED IZ LIGNJEV																									
												ITALIJANSKI RTV		SVEČA																									
NEMŠKI SKLADATELJ (WERNER)												ANTON TROST								ANTON SOVRE				MAŠČEVANJE (ZASTAR.)				POVRTNINA				PRAOČE ČLOVEŠTVA							
LUDVIK RAVNIK								VISOK OSTER GLAS				NALOMLJENOST								GLAV. M. FR. DEP. AISNE				FRNIKOLA				ČRKI IZ BESEDE VAC				OTON ŽUPANČIČ							
Nova Delavska enotnost				ŽGANJE APNA																																			
																4																							
												STRAST																											
												LESENA POSODA ZA KRMILJENJE ŽIVALI																											
																ŠTEVNIK VEZNIK																							
																ADY ENDRE - MADŽARSKI LIRIK																							

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 26 (5. 7. 2001):

- 1:
- 2:
- 3:
- 4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka 16. julija 2001.**

Pravilna rešitev gesel iz 24. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. **CARLOS SANTANA**, 2. **STING**, 3. **TINA TURNER**. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Bojan Koračin**, Rimska pl. 16, 2250 Ptuj.